

WÓJT GMINY BUKOWIEC

Załącznik Nr 1
do uchwały
nr XXII/141/12
Rady Gminy Bukowiec
z dnia 30 października 2012 r.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
GMINY
BUKOWIEC**

TEKST STUDIUM

-Część pierwsza-

UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

BUKOWIEC 2010 -2012 R

A W J

AWJ Wojciech Jaworski
ul. Jarmużowa 3, 85-410 Bydgoszcz
tel/fax (0 52) 3277 838
tel. 0 500 114 777
e-mail: a.kujath.jaworska@orange.pl
NIP 554-103-69-92

GENERALNY

PROJEKTANT - mgr inż. arch. Agnieszka Kujath-Jaworska

*Wpis na listę członków Północnej Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Gdańsku
pod Nr G – 166/2003*

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bukowiec zostało opracowane w 1999 r. przez Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego w Bydgoszczy i uchwalone uchwałą Nr XI/88/99 Rady Gminy Bukowiec z dnia 29 grudnia 1999 r.

Zakres opracowania Zmiany Studium spowodowała przede wszystkim potrzeba dostosowania zapisów ww. opracowania do obowiązujących nowych przepisów prawnych. Przeprowadzono również analizę aktualności oraz dokonano oceny realizacji studium. Ponadto, rozpatrzono wszystkie wnioski, które wpłynęły na etapie zawiadomienia o przystąpieniu do sporządzania zmiany przedmiotowego studium – studium uchwalono uchwałą Nr IV/34/07 Rady Gminy Bukowiec z dnia 31 stycznia 2007 r.

Przedłożony projekt stanowi Zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bukowiec uchwalonego uchwałą Nr IV/34/07 Rady Gminy Bukowiec z dnia 31 stycznia 2007 r. i ma na celu uzupełnienie oraz aktualizację obowiązującego studium.

2010 -2012 r.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
GMINY
BUKOWIEC**

**TEKST STUDIUM
UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY**

SPIS TREŚCI

		strona
I.	WSTĘP	5
1.	Informacja ogólna	5
2.	Podstawa opracowania	5
3.	Cel opracowania	5
4.	Zakres i metoda opracowania	6
II.	UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY /zgodnie z art. 10 ust. 1. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zm.]	7
1.	Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu oraz stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony /art.10 ust. 1 ppkt 1 i 2/	8
2.	Stan środowiska przyrodniczego, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego /art.10 ust. 1 ppkt 3/ 2.1. Rozpoznanie i charakterystyka stanu środowiska 9 2.2. Użytkowanie gruntu 10 2.3. Ochrona gleb 10 2.4. Ochrona zasobów kopalin 11 2.5. Jakość wód 12 2.6. Ochrona przyrody 13 2.7. Formy ochrony przyrody 15 2.8. Lasy 20	9
3.	Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej /art.10 ust. 1 ppkt 4/	21
4.	Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia /art.10 ust. 1 ppkt 5/	31
5.	Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia /art.10 ust. 1 ppkt 6/	45

6.	Potrzeby i możliwości rozwoju gminy /art.10 ust. 1 ppkt 7/	46
7.	Stan prawny gruntów /art.10 ust. 1 ppkt 8/	47
8.	Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych /art.10 ust. 1 ppkt 9/	47
9.	Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych /art.10 ust. 1 ppkt 10/	47
10.	Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych /art.10 ust. 1 ppkt 11/	47
11.	Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych /art.10 ust. 1 ppkt 12/	47
12.	Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej /art.10 ust. 1 ppkt 13/	47
	12.1. Komunikacja	47
	12.2. Zaopatrzenie w wodę	51
	12.3. Kanalizacja	53
	12.4. Melioracje	54
	12.5. Elektroenergetyka	55
	12.6. Gazownictwo	56
	12.7. Ciepłownictwo	57
	12.8. Telekomunikacja	57
	12.9. Gospodarka odpadami	57
13.	Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych /art.10 ust. 1 ppkt 14/	58
	13.1. Główne ponadlokalne uwarunkowania rozwoju gminy z zakresu zagadnień społecznych i gospodarczych wynikające z opracowań regionalnych województwa Kujawsko – Pomorskiego	58
	13.2. Ponadlokalne cele publiczne	59
14.	Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej /art.10 ust. 1 ppkt 15/	60

I. WSTĘP

1. Informacja ogólna

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zwane dalej „studium” jest dokumentem planistycznym, określającym politykę jej rozwoju przestrzennego. Studium nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy.

Studium jest prawem wewnątrzgminnym wiążącym władzę oraz podporządkowane jej organy i jednostki, w podejmowanych decyzjach w zakresie działań dotyczących polityki przestrzennej gminy dla realizacji określonych celów.

Ilekcio w tekście studium jest mowa o „gminie” należy przez to rozumieć – obszar terenów wiejskich w obecnych granicach administracyjnych.

Integralną częścią niniejszego tekstu jest rysunek – Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bukowiec (wykonany na podkładzie mapy topograficznej – w skali 1:25 000).

2. Podstawa opracowania

Podstawę opracowania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bukowiec stanowią:

- art. 9 ust. 1. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym
- Analiza aktualności Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,

3. Cel opracowania

Główne cele opracowania to:

- Rozpoznanie i aktualizacja uwarunkowań rozwoju gminy w zakresie środowiska przyrodniczego, kulturowego, stanu zagospodarowania oraz infrastruktury technicznej,
- Dostosowanie wytyczonych dotychczas kierunków zagospodarowania przestrzennego do zaktualizowanych potrzeb wraz z określeniem możliwości potencjalnych zmian wykorzystania przestrzeni w zgodzie z przyjętymi celami rozwoju.

4. Zakres opracowania

Granice opracowania stanowi obszar całej gminy Bukowiec w obecnych granicach administracyjnych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bukowiec składa się z:

- 1) **tekstu studium, który dzieli się na trzy części:**
  - a) Pierwsza: **uwarunkowania rozwoju** - stanowiąca załącznik nr 1 do uchwały,
  - b) Druga: **kierunki rozwoju** – stanowiąca załącznik nr 2 do uchwały,
  - c) Trzecia: **uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu studium** - stanowiąca załącznik nr 3 do uchwały,
- 2) rysunku studium w skali 1:25 000, stanowiącego załącznik nr 4 do uchwały.

Nie podlegają uchwaleniu:

- a) podstawowe opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- b) prognoza oddziaływania na środowisko opracowana na podstawie art. 51 ust. 1 w związku z art. 46 pkt. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227),
- c) część formalno-prawna, dokumentująca tryb sporządzania i uchwalenia studium, stosownie do wymagań ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu oraz stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

Gmina Bukowiec położona jest w północno-środkowej części województwa kujawsko-pomorskiego, w bliskim sąsiedztwie Borów Tucholskich. Graniczy z gminami: Drzycim, Lniano, Pruszcz, Świecie i Świekatowo. Na powierzchni 111 km² zamieszkuje ponad 5100 osób. 16 wsi jest skupionych w 13 sołectwach. Gmina Bukowiec, razem z pobliskimi 10 gminami, wchodzi w skład powiatu świeckiego. Przez obszar gminy przebiega droga wojewódzka nr 240 Świecie – Chojnice. W odległości kilkunastu kilometrów od Bukowca łączą się ważne szlaki komunikacyjne – drogi krajowe nr 1 i 5, natomiast 20 kilometrów dalej powstał węzeł komunikacyjny autostrady A1 w Nowych Marzach. Siedziba gminy – Bukowiec jest oddalona ok. 50 km od Bydgoszczy i 17 km od Świecia.

Struktura i hierarchia sieci osadniczej oraz zagospodarowania przestrzennego

Sieć osadniczą gminy tworzy (wg danych Urzędu Gminy) 16 miejscowości o liczbie mieszkańców zawierającej się w przedziale od 73 do 1290. Wchodzą one w skład 13 sołectw liczących od 123 do 1290 osób. Wsie w gminie należą do dużych, zamieszkuje je przeciętnie 320 osób (średnio w województwie kujawsko-pomorskim 219 osób).

Liczba mieszkańców gminy wg miejscowości w 2006 roku (stan na dzień 18 VII 2006)

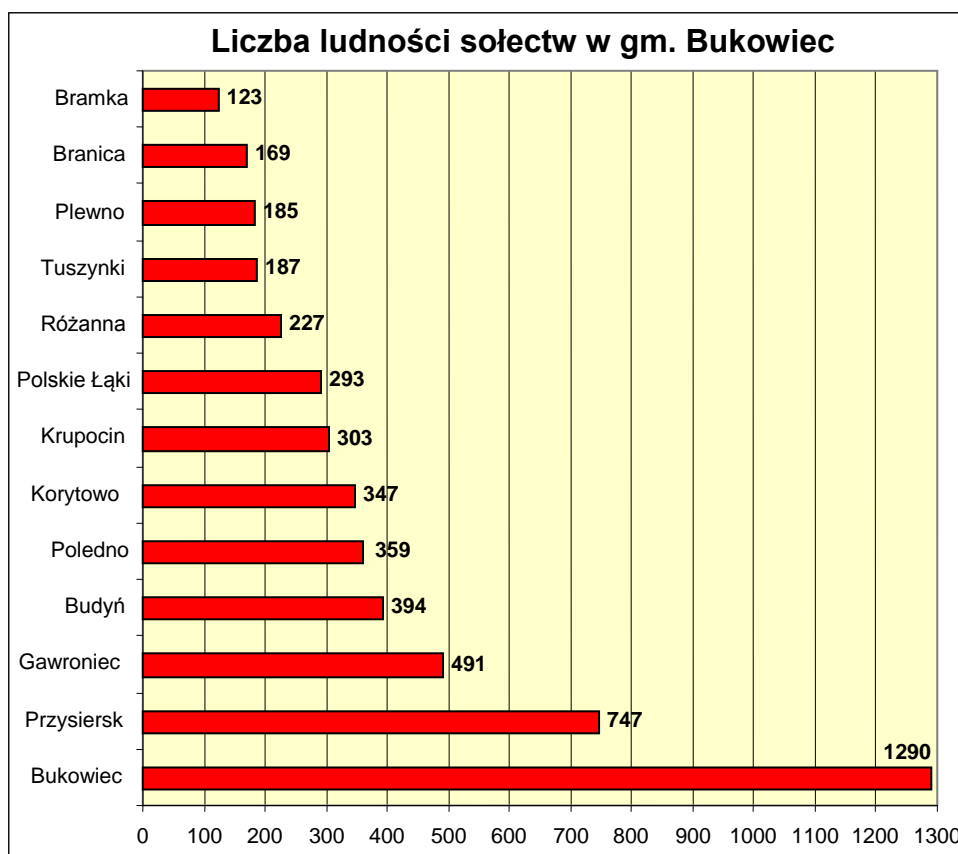
miejscowość	liczba ludności	miejscowość	liczba ludności	miejscowość	liczba ludności
Bukowiec	1290	Różanna	227	Bramka	123
Przysiersk	747	Budyń	220	Krupocin	114
Gawroniec	491	Franciszkowo	189	Kawęcin	101
Poledno	359	Tuszynki	187	Jarzębieniec	73
Korytowo	347	Plewno	185		
Polskie Łąki	293	Branica	169	<i>Razem</i>	<i>5115</i>

Źródło: Urząd Gminy w Bukowcu

Sieć osadniczą gminy Bukowiec należy uznać za skoncentrowaną. Największą miejscowość - Bukowiec - zamieszkuje 25,1% mieszkańców, a trzy największe - 49,4% ogółu mieszkańców gminy. Fakt skupienia mieszkańców jest

bardzo korzystny, ponieważ ułatwia wyposażanie wsi w infrastrukturę techniczną i powoduje zwiększenie dostępności do obiektów infrastruktury społecznej, co wpływa na poprawę jakości życia mieszkańców. Tylko 4 wsie liczą poniżej 150 mieszkańców (łącznie zamieszkuje je 8,0% ludności gminy).

Miejscowość Bukowiec jest dużym ośrodkiem wiejskim, a w takich wsiach łatwiej lokuje się obiekty infrastruktury społecznej, handlu, rzemiosła, itp. Dlatego też obecność dużych wsi należy uznać za czynnik sprzyjający możliwości rozwoju gminy i podnoszący poziom życia mieszkańców.

Wielkość sołectw jest również zróżnicowana. 1 sołectwo składa się z 3 miejscowości, 1 sołectwo z 2 miejscowości, a aż 11 - z pojedynczych miejscowości. W strukturze wielkościowej wyraźnie dominują 2 największe sołectwa – Bukowiec i Przysiersk, skupiające odpowiednio: 25,1 i 14,6% a więc łącznie prawie 40% mieszkańców gminy. Do sołectw składających się z więcej niż jednej wsi należą:

- Budyń - wsie: Budyń, Jarzębieniec, Kawęcin,
- Krupocin - wsie: Krupocin, Franciszkowo.

Sołectwa gminy Bukowiec podzielić można na cztery podstawowe poziomy hierarchiczne:

1. Bukowiec (liczy 1290 mieszkańców) - wieś gminna, występuje w niej koncentracja głównych instytucji i placówek obsługi mieszkańców, pełni funkcję ośrodka usługowego dla całej gminy,
2. Przysiersk (liczy 747 mieszkańców) - sołectwo to pełni funkcję ośrodka wspomagającego miejscowość gminną,
3. Gawroniec, Budyń, Poledno, Korytowo, Krupocin, Polskie Łąki, Różanna - sołectwa liczące od 227 do 491 mieszkańców, pełnią przede wszystkim funkcję handlowo - usługową dla ludności pobliskich wsi,
4. Pozostałe sołectwa (liczące poniżej 190 osób) - nie pełnią funkcji wykraczających poza obszar wsi.

Struktura zagospodarowania przestrzennego gminy

Pod względem struktury zabudowy w gminie Bukowiec obserwuje się duże zróżnicowanie zarówno w obszarze gminy, jak i w obrębie poszczególnych jednostek osadniczych. Wysokość budynków oraz technologia wykonania jest zróżnicowana. Trudno jest również wyróżnić charakterystyczny styl. Na obecne ukształtowanie i formę zabudowy duży wpływ miał rolniczy charakter gminy. Dominuje zabudowa zagrodowa, uzupełniona zabudową mieszkaniową jednorodzinną.

Na obszarze gminy Bukowiec obowiązuje 7 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w obrębach ewidencyjnych Bukowiec, Branica, Poledno, Krupocin – wskazano na rysunku studium.

Dla pozostałych terenów ustalanie warunków zabudowy następuje z drodze decyzji zgodnie z obowiązującymi przepisami.

2. Stan środowiska przyrodniczego, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

2.1. Rozpoznanie i charakterystyka stanu środowiska

Gmina Bukowiec położona jest w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie świeckim. Pod względem fizyczno – geograficznym, gmina Bukowiec położona jest w obszarze **mezoregionu Wysoczyzny Świeckiej**,

wchodzącego w skład **makroregionu Pojezierzy Południowo-pomorskich**. Rzeźba terenu ma charakter młodoglacjalny, jest zróżnicowana. Najpowszechniejszy jest krajobraz równinny i lekko falisty. Tereny poddane opracowaniu znajdują się na obszarze o minimalnych deniwelacjach (Krupocin) oraz lekkim skłonie w stronę Jeziora Branickiego (Branica).

Równina morenowa o wysokości 80-100 m n.p.m. urozmaicona jest licznymi formami glacialnymi i fluwioglacjalnymi oraz eolicznymi. Obszar wysoczyzny zbudowany jest z gliny morenowej gdzieniegdzie z piasków i żwirów. Jej krajobraz urozmaicają formy marginalne, utworzone w strefie brzeżnej i na przedpolu zanikającej czaszy lodowej. Tworzą je m.in. moreny czołowe reprezentowane przez pagórki i wały o wysokości wzgl. 5-10 m oraz wzgórza wzniesione na wys. do 25 m /w obrębie gminy zaznacza się część takiej strefy od Przysierska do Gródka w gminie Drzycim /.Wśród form czołowo-morenowych reprezentowanych licznie na obszarze gminy wyróżnia się rozmiarami wzgórze o wysokości bezwzględnej 118,8 m n.p.m. i względnej 25m./ wieś Plewno/. Środkową część gminy z zachodu na wschód zajmuje piaszczysta równina sandrowa, urozmaicona formami wklęsłymi. Przez obszar sandru i wysoczyzny morenowej przebiegają rynny zajęte przez jeziora; Branickie Duże i Małe, Poledno oraz cieki; Potok Młyński i Wyrwa. Rynny subglacjalne związane z wysoczyzną morenową powstały w wyniku erozji wód płynących w tunelach polodowcowych. Rynny występujące na sandrze po wycofaniu lądolodu prawdopodobnie wypełnione były lodem, który chronił je przed zasypaniem. Zachowały się dwie typowe rynny; Przysierska i Jeziora Poledno. Wykorzystywane są obecnie przez strugi płynące w kierunkach przeciwnych –południowy-wschód, niż nachylenie powierzchni wysoczyzny morenowej.

Gmina położona jest w dorzeczu Wisły, leżąc w większości w zlewni Wdy; mniejsza południowa część leży w zlewni Brdy. Gmina graniczy z pięcioma gminami: Drzycim, Lniano, Pruszcz, Świecie, Świekatowo. Pod względem zajmowanej powierzchni, gmina Bukowiec należy do mniejszych gmin województwa kujawsko-pomorskiego. Zajmuje powierzchnię 11100 ha i pod tym względem lokuje się na 79 miejscu wśród gmin województwa.

2.2. Użytkowanie gruntu

Powierzchnia gminy stanowi 7,5% powierzchni powiatu świeckiego (wśród 11 gmin, gmina zajmuje 7 pozycję w powiecie) oraz 0,62% ogólnej powierzchni województwa. W strukturze gruntów dominują użytki rolne, zajmujące ok. 76% ogólnej powierzchni. Wskaźnik lesistości, wynoszący 10,5% lokuje gminę wśród słabo zalesionych gmin województwa.

2.3. Ochrona gleb

Pod względem typów gleb, zdecydowanie dominują gleby pseudobielicowe (związane z kompleksami IV i V), znacznie mniejsze powierzchnie obejmują gleby piaskowe różnych typów genetycznych (bielicowe i rdzawe; są to tereny zalesione i związane z VI kompleksem). W większości sołectw dominują gleby klasy IVa, IVb i V, także klasy IIIb. Najlepsze warunki notowane są w Plewnie i Polednie, gdzie spotyka się gleby klasy IIIa.

Charakter pokrywy glebowej – gleby wykształcone na sandrach to przede wszystkim niezbyt przydatne dla rolnictwa gleby rdzawe i bielicoziemne (częściowo zalesione). Gleby powstałe na równinie morenowej to przede wszystkim gleby brunatne i płowe. W rynnach oraz dolinach cieków wykształciły się różne rodzaje gleb organicznych i mineralno-organicznych. Generalnie gmina charakteryzuje się niezbyt korzystnymi warunkami glebowymi dla rozwoju rolnictwa.

2.4. Ochrona zasobów kopalin

Z geologicznego punktu widzenia gmina leży na typowym obszarze polodowcowym, zbudowanym głównie z glin morenowych i piaszczystych osadów pochodzenia rzeczno-lodowcowego. Eksploatacja wspomnianych skał okruchowych nie jest tu jednak prowadzona z uwagi na znikome korzyści, jakie niosłaby za sobą. Z kolei poszukiwania na tym terenie cenniejszych kruszyw nie przyniosły spodziewanych rezultatów.

Potencjalne mogą występować problemy z powstawaniem nielegalnych wyrobisk.

2.5. Jakość wód

Obecność wód podziemnych na terenie gminy Bukowiec związana jest głównie z utworami czwartorzędowymi. Wody gromadzone są tutaj w piaszczysto-żwirowych zbiornikach sandrowych i śródmorenowych tworzących pierwszy użytkowy poziom wodonośny. Charakteryzują się one niedużymi, przeważnie kilkumetrowymi miąższościami, maksymalnie, w przypadku zbiorników morenowych, dochodzącymi do 20 m. Wody podziemne występują na głębokościach przeważnie poniżej 5 m, przy czym odznaczają się dość dużym stopniem odizolowania przez warstwy glin morenowych. Są przez to na dużym obszarze w naturalny sposób chronione przed zanieczyszczeniami. Wpływ czynników zewnętrznych (uprawa roślin, hodowla, ścieki komunalne, odpady) powoduje jednak, iż są to wody średniej jakości. Lokalnie obserwowane są przekroczenia stężeń jonów żelaza i manganu, a także podwyższona twardość i zanieczyszczenie bakteriologiczne. Na podstawie badań przeprowadzonych w 1998 roku w rejonie składowiska odpadów komunalnych w Tuszyńkach występujące tam wody podziemne zakwalifikowano do III klasy czystości. Na terenie gminy ujmowane są także wody z warstw trzeciorzędowych, odznaczających się zarówno większymi miąższościami jak i znacznie większą głębokością występowania zwierciadła wód podziemnych (70-100 m).

Na obszarze powiatu świeckiego, położonego w regionie wodnym Dolnej Wisły z przyporządkowanym mu zbiornikiem wód podziemnych Nr 130 rzeki Dolnej Wdy (dolinowo – międzymorenowy, czwartorzędowy) o powierzchni 56 km² z zasobami w ilości 25 tys. m³/d na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2002r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy, przyporządkowania zbiorników wód podziemnych do właściwych obszarów dorzeczy, utworzenia regionalnych zarządów gospodarki wodnej oraz podziału obszarów dorzeczy na regiony wodne.(Dz. U Nr 232 poz.1953 z 2002 r.). Wody tego zbiornika są zanieczyszczone, wymagają uzdatniania.

Część gminy Bukowiec położona jest w zasięgu strefy ochrony pośredniej zewnętrznej komunalnego ujęcia wody powierzchniowej z rzeki Brdy „Czyżkówko” w Bydgoszczy, zgodnie z Decyzją nr OŚ-X-6210/104/98 Wojewody Bydgoskiego z dnia 1998.12.14 – wskazano na rysunku studium. Ustanowiona strefa

obejmuje obszar zlewni rzeki Brdy na odcinku od zapory w Mylofie do ujęcia wody „Czyżkówko” w Bydgoszczy. W zasięgu tej strefy znalazły się tereny całych gmin lub ich części na obszarze określonym granicami opisanymi w powyższej decyzji. Zakazy i nakazy wymagane dla strefy obejmują następujące gminy: Chojnice, Czersk, Tuchola, Cekcyn, Kamień Krajeński, Sępólno Krajeńskie, Kęsowo, Gostycyn, Lubiewo, Świekatowo, **Bukowiec**, Koronowo, Sośno, Mrocza, Sicienko, Pruszcz, Dobrcz, Osielsko i Bydgoszcz (19 jednostek). W warunkach decyzji Wojewody Bydgoskiego zawarto obowiązki właściciela ujęcia wody, mające na celu wprowadzenie nakazów i zakazów obowiązujących w strefie ochrony pośredniej zewnętrznej oraz innych działań w celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody na ujęciu. Potrzeba wprowadzenia do planów zagospodarowania przestrzennego gmin granic tej strefy wraz ze stosownymi ustaleniami, zgodnie z podanymi informacjami oraz dokumentacją będącą częścią składową decyzji jest sprawą niezbędną i znajduje swoje uzasadnienie w tej dokumentacji. W związku z tym przy realizacji nowych inwestycji obowiązują ograniczenia dla stref ochrony pośredniej ujęcia wód zgodnie z obowiązującymi przepisami. Należy dążyć do całkowitej likwidacji zrzutu ścieków nieoczyszczonych i zmniejszenia ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych z gospodarki komunalnej w celu spełnienia przez te wody standardów jakościowych obowiązujących w Unii Europejskiej (głównie poprzez rozbudowę systemów kanalizacyjnych i usprawnienie pracy gminnej oczyszczalni, a także budowę mniejszych oczyszczalni przyzagrodowych lub zbiorników bezodpływowych).

2.6. Ochrona przyrody

Gmina charakteryzuje się zróżnicowaniem rzeźby terenu, którą tworzą formy zarówno akumulacyjnej, jak i erozyjnej działalności glacialnej i fluwioglacialnej. Krajobraz jest równinny i lekko falisty, genetycznie związany z równiną morenową (zwłaszcza na południu). W środkowej części gminy obserwuje się równinę sandrową. Najważniejsze formy erozyjne to dolinki cieków, głównie rzeki Wyrwa i Potoku Młyńskiego. Na terenie całej gminy spotyka się formy wytopiskowe.

Na terenie gminy Bukowiec nie ma zlokalizowanych takich form ochrony przyrody jak rezerваты przyrody czy parki krajobrazowe. Bardzo niewielka (ok.25 ha) – pomijalna w skali całej gminy – jej część, położona na południowy wschód od Poledna – na

wschód od linii kolejowej Bydgoszcz-Gdańsk i na południe od drogi z Poledna do Gruczna, leży w obszarze chronionego krajobrazu (Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu). Prawdopodobnie ta relatywnie niska ocena walorów przyrodniczych gminy związana jest z jej rolniczym charakterem i wynikającą stąd małą lesistością, jak również z małą jeziornością gminy. Północna część gminy (około ¼ powierzchni ogólnej) została zaliczona do obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym (Bory Tucholskie, obszar oznaczany jako 11M – jeden z 3 wyróżnionych na terenie województwa i najważniejszy wśród nich obszar tego typu) sieci ekologicznej ECONET-PL (obecnie nieistniejącej) – klasyfikacja ta nie stanowi jednak formy ochrony, a jedynie identyfikuje obszary istotne dla zachowania bioróżnorodności.

Problematyka ochrony przyrody regulowana jest ustawą z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 roku Nr 151, poz.1220 – z późn. zm.). Zgodnie z art. 2 tej ustawy ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i jej składników, a zwłaszcza:

- dziko występujących roślin lub zwierząt i grzybów,
- roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową,
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia,
- siedlisk przyrodniczych,
- siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków przyrody nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt,
- krajobrazu,
- zieleni w miastach i wsiach,
- zadrzewień.

Celem ochrony przyrody jest m.in. utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami, zachowanie bioróżnorodności, ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz edukacja ekologiczna.

2.7. Formy ochrony przyrody

Skuteczna ochrona przyrody wymaga określonych form, które w szczególności mają zapewnić możliwość zwiększonej ingerencji państwa w obszary objęte ochroną i możliwość zastosowania instrumentów administracyjnych i prawnych.

Natura 2000 to sieć obszarów chronionych, wyznaczonych na terenie państw Unii Europejskiej. Obszary te utworzono według wspólnych zasad, określonych w dwóch aktach prawnych, ustanowionych w 1979 i 1992 roku przez Komisję Europejską, mianowicie w Dyrektywie Ptasiej i Dyrektywie Siedliskowej. Głównym założeniem funkcjonowania systemu NATURA 2000 jest „ochrona przez zachowanie form użytkowania ziemi sprzyjającym chronionym wartościom”.

Obszar Natura 2000 może obejmować część lub całość obszarów i obiektów objętych formami ochrony przyrody, do których należą: parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

„Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, typy siedlisk przyrodniczych oraz gatunki roślin i zwierząt, ze wskazaniem typów siedlisk przyrodniczych i gatunków o znaczeniu priorytetowym, wymagające ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000, a także kryteria i sposoby wyboru reprezentatywnej liczby i powierzchni siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin i siedlisk zwierząt do ochrony w formie obszarów Natura 2000, mając na uwadze zachowanie szczególnie cennych i zagrożonych składników różnorodności biologicznej”. (Dz. U. z 2009 roku Nr 151, poz.1220 – z późn. zm.).

W zakresie ochrony przyrody podstawowymi aktami prawnymi w UE są Dyrektywa Siedliskowa (dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory) i Dyrektywa Ptasia (dyrektywa Rady 79/409/EWG o ochronie dziko żyjących ptaków). Mają one na celu utrzymanie różnorodności biologicznej państw członkowskich poprzez ochronę najcenniejszych siedlisk oraz gatunków fauny i flory na ich terytorium. Cel ten realizowany będzie m.in. poprzez utworzenie spójnej Europejskiej sieci ekologicznej pod nazwą Natura 2000, złożonej z tzw. Specjalnych Obszarów Ochrony (SOO), wytypowanych na podstawie

Dyrektywy Siedliskowej i Obszarów Specjalnej Ochrony (OSO) wytypowanych na podstawie Dyrektywy Ptasiej.

W dniu 21 lipca 2004 roku Minister Środowiska wydał rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313 – z późn.zm.). **Tereny poddane opracowaniu - obszar całej gminy Bukowiec - znajdują się poza obszarami sieci Natura 2000.** Najbliżej położonym obszarem tej sieci jest Dolina Dolnej Wisły (PLB 040003) – w odl. ponad 5 km.

Obszary chronionego krajobrazu

„Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełniącą funkcją korytarzy ekologicznych”. (Dz. U. z 2009 roku Nr 151, poz.1220 – z późn. zm.).

Na terenie gminy Bukowiec utworzono na mocy Rozporządzenia Wojewody Bydgoskiego Nr 9/91 z dnia 14 czerwca 1991 roku Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu cz. Południową. Obejmuje on teren o pow. ok. 25 ha. Ograniczenia w gospodarowaniu zmierzają do maksymalnego zachowania stanu naturalnego środowiska przyrodniczego, z jednoczesnym udostępnieniem na określonych zasadach terenów do użytkowania rekreacyjnego. Niezależnie od zasad gospodarowania na obszarach chronionego krajobrazu sformułowanych w cyt. wyżej Rozporządzeniu Wojewody Bydgoskiego Nr 9/91 z 14.06.1991 r. obowiązują zakazy zawarte w Rozporządzeniu Wojewody Bydgoskiego nr 145/94 z 17.08.1994 r. (Dz. Urz. Woj. Bydg. Nr 10 poz. 102), oraz wynikające z art. 24, ust.1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 roku Nr 151, poz.1220 – z późn. zm.). – z dniem obowiązywania od 6 września 2004r. Aktualnie obowiązującym aktem prawa miejscowego jest **Uchwała nr VI/106/11 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 marca 2011 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu.**

Pomniki przyrody

“Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie”.
(Dz. U. z 2009 roku Nr 151, poz.1220 – z późn. zm.).

Wojewoda Bydgoski Rozporządzeniem nr 11/91 z dn. 1.07.1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody na terenie województwa bydgoskiego [Dz. Urz. Woj. Bydg. Nr 15, poz. 120 z dnia 30.07.1991 r. z późn. zm.] objął ochroną 9 pozycji rejestrowych jako pomniki przyrody.

L.p.	Nr rejestru woj.	Pomnik przyrody – obwód w pierśnicy /cm/	Lokalizacja	Nr działki ewidencyjnej
1.	2.	3.	4.	5.
1.	889	323 grab zwyczajny 260 grab zwyczajny 334 – 227 /6 szt./-dęby szyp.	Budyń	78 wł.prywatna
2.	57 i 58	390 dąb szypułkowy 120 cis pospolity 91 cis pospolity	Bukowiec	358/4 i 359/1 UG Bukowiec
3.	1322	285 jesion wyniosły 295 jesion wyniosły 322 wiąz szypułkowy 76 cis pospolity	Bukowiec park	359/1 UG
4.	59	90 cis pospolity 78 cis pospolity	Bukowiec	155/4 PocztaPolska
5.	61 i 1323	520 dąb szypułkowy 480 - 412 - 405 - 398 - 390 - 380 - 330 - 380 buk zw.czerwony 325 buk zw.czerwony	Kawęcin park	1 rej.zabytk (A-219/1-8) – własność prywatna
6.	62 i 1324	430 dąb szypułkowy 285 kasztanowiec zw. 318 buk zw.czerwony	Poledno park	½ (rej zabytk - 220/88) własność pryw.

7.	1326	332 dąb szypułkowy 260 dąb szypułkowy	Stanisławie	171 UG
8.	890	198 daglezcja zielona	Stanisławie	192/24 UG
9.	1325	233 sosna zw.dwuwierzch.	Przysiersk	338/2 Skarb Państwa

Użytki ekologiczne

“Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”. (Dz. U. z 2009 roku Nr 151, poz.1220 – z późn. zm.).

Ogólna powierzchnia użytków ekologicznych na terenie gminy Bukowiec wynosi ok.25,5 ha.

Stosownie do Rozporządzenia Nr 346/94 Wojewody Bydgoskiego z dnia 30.12.1994r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody na terenie województwa bydgoskiego [Dz. Urz. Woj. Bydg. Nr 1/95, poz. 3] uznane zostały za obiekty poddane ochronie prawnej.

Nadleśnictwo Zamrzenia

L.p.	Miejscowość lub leśnictwo	Obręb leśny	Oddział leśny	Obręb ewidencyjny	Nr działki	Powierzchnia (ha)	Opis obiektu
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1441.	Krupocin	Wierzchlas	307j	Krupocin	307/5 LP	2,68	Bagno
1453.	Plewno	Wierzchlas	343 Bh	Plewno	343/7 LP	0,48	Bagno
1454.	Plewno	Wierzchlas	343 k	Plewno	343/7LP	0,26	Bagno
1643.	Gawroniec	Świekatówko	3o	Gawroniec	3/9LP	0,80	Bagno
1644.	Bukowiec	Świekatówko	1Af	Bukowiec	1/11 LP	0,79	Bagno
1645.	Bukowiec	Świekatówko	1h	Bukowiec	1/11 LP	0,66	Bagno
1646.	Bukowiec	Świekatówko	1o	Bukowiec	¼ LP	2,21	Bagno
1647.	Bukowiec	Świekatówko	2c	Bukowiec	2/1 LP	2,32	Bagno
1648.	Bukowiec	Świekatówko	2k	Bukowiec	2/1 LP	0,34	Bagno
1649.	Branica	Świekatówko	6d	Branica	6/1 LP	0,65	Bagno
1650.	Branica	Świekatówko	6l	Branica	6/1 LP	0,31	Bagno
1651.	Branica	Świekatówko	7o	Branica	7/8 LP	0,69	Bagno
1652.	Branica	Świekatówko	7s	Branica	7/8 LP	0,33	Bagno
1653.	Branica	Świekatówko	7x	Branica	7/2 LP	0,82	Bagno
1654.	Branica	Świekatówko	7t	Branica	7/2 LP	0,27	Bagno
1655.	Branica	Świekatówko	8i	Branica	8/3 LP	0,61	Bagno
1656.	Branica	Świekatówko	10n	Branica	10/4 LP	1,79	Bagno
1657.	Branica	Świekatówko	11k	Branica	11 LP	0,38	Bagno
1658.	Branica	Świekatówko	11l	Branica	11 LP	0,75	Bagno
1659.	Branica	Świekatówko	11o	Branica	1 LP	1,08	Bagno
1660.	Polskie Łąki	Świekatówko	13k	Polskie Łąki	13/4 LP	0,30	Bagno
1661.	Polskie Łąki	Świekatówko	13j	Polskie Łąki	13/4 Lp	0,26	Bagno
1662.	Branica	Świekatówko	15f	Branica	15/3 LP	1,30	Bagno

1663.	Branica	Świekatówko	16h	Branica	16/1 LP	1,51	Bagno
1664.	Branica	Świekatówko	16k	Branica	16/1 LP	0,32	Bagno
1665.	Branica	Świekatówko	16m	Branica	16/1 LP	0,30	Bagno
1666.	Branica	Świekatówko	17j	Branica	17/1 LP	1,86	Bagno
1667.	Branica	Świekatówko	19h	Branica	19/3 LP	0,32	Bagno
1668.	Branica	Świekatówko	21c	Branica	21 LP	0,82	Bagno
1669.	Branica	Świekatówko	21f	Branica	21LP	0,75	Bagno
1670.	Branica	Świekatówko	22d	Branica	22/1 LP	2,88	Bagno
1671.	Polskie Łąki	Świekatówko	22h	Polskie Łąki	22/4 LP	1,55	Bagno
1672.	Skrzynki	Świekatówko	23 Ac	Skrzynki	23/9 LP	0,21	Bagno
1673.	Tuszyнки	Świekatówko	23 Af	Tuszyнки	23/9 LP	0,27	Bagno
1674.	Tuszyнки	Świekatówko	23i	Tuszyнки	23/12 LP	0,32	Bagno
1675.	Korytowo	Świekatówko	23 Ap	Korytowo	23/11 LP	3,36	Bagno

Poprawa środowiska i jakości życia mieszkańców wynika z założeń VI Programu działań Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska na lata 2001 – 2010. W Polsce, podstawowymi działaniami ukierunkowanymi na zdobycie ww. celu będą:

- zwiększenie lesistości z 28,5% (2001rok) do 30% (2020 rok) a w dalszej perspektywie do 32 – 33%;
- włączenie wyznaczonych obszarów do europejskiej sieci NATURA 2000;
- ochrona terenów wodno-błotnych;
- poprawa stanu czystości wód powierzchniowych.

Poznanie zasobów przyrodniczych regionu jest niezbędnym warunkiem do określenia kierunków i form jego ochrony. Potrzeba inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Bukowiec wynika z zapisów Programu Wykonawczego do II PEP, który wskazuje na konieczność wsparcia prac badawczych dotyczących stanu polskiej przyrody i bioróżnorodności oraz rozpoznania zagrożeń różnorodności biologicznej. Celem prac inwentaryzacyjnych jest dostarczenie informacji o środowisku przyrodniczym dla prac planistycznych (plany zagospodarowania przestrzennego) a jednocześnie rozpoznanie walorów środowiska. Uzyskane w ten sposób dane będą stanowić podstawę objęcia ochroną obszarów i obiektów o wysokich walorach przyrodniczych. Opracowania inwentaryzacyjne stanowić będą również cenną pomoc w kształtowaniu podstaw świadomości ekologicznej społeczności lokalnej.

Należy się również skupić na działaniach ukierunkowanych na wykształcenie spójności między istniejącymi terenami leśnymi szczególnie na obszarach rolniczych i miejskich oraz kształtowaniu systemu zieleni w oparciu o system wodny oraz bieżącej ochronie terenów cennych przyrodniczo i ochronie lasów. W ramach

programu Człowiek i środowisko (MAB), działającego w ramach UNESCO, obejmującego niepowtarzalne systemy o znaczeniu międzynarodowym, został utworzony Rezerwat Biosfery Bory Tucholskie /poza gminą Bukowiec/.

2.8. Lasy

W 2009 ok. 12% powierzchni gminy zajmowały lasy i grunty leśne. Prawie cały obszar gminy w strukturach administracyjnych Lasów Państwowych należy do Nadleśnictwa Zamrzenica, przy czym północna część do obrębu leśnego Wierzchlas (na terenie gminy leśnictwo Bukowiec), a południowa do obrębu leśnego Świekatowo (na terenie gminy leśnictwo Branica). Bardzo niewielka wschodnia część gminy leży w Nadleśnictwie Dąbrowa (obręb leśny Bedlenki). Lesistość w gminie jest więc znacznie niższa od przeciętnej wojewódzkiej (22,4%) i powiatowej (35,5%, choć w skali poszczególnych gmin notuje się duże zróżnicowanie).

W strukturze lasów dominują siedliska borowe zajmujące 1195 ha, siedliska leśne zajmują 179 ha. Około 1 tys. ha (czyli ponad 2/3 wszystkich lasów) obejmuje drzewostan o wieku ponad 40 lat, a w składzie gatunkowym zdecydowanie dominuje sosna – 1305 ha. Lasy ochronne zajmują 275 ha.

We własności prywatnej (indywidualnych gospodarstw rolnych) znajduje się 195 ha lasów i gruntów leśnych. Lasy nie stanowiące takiej własności w większości przypadków należą do osób fizycznych rzadziej do spółdzielni, innych osób prawnych i wspólnot gruntowych. Właściwym do sprawowania nadzoru w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa na terenie gminy jest Starosta Świecki. Zgodnie ze światową polityką zwiększania i ochrony zasobów leśnych także w Polsce opracowany został „Krajowy program zwiększania lesistości”. Każdy region ma za zadanie realizować politykę ukierunkowaną na priorytetowe traktowanie spraw związanych z ochroną i rozbudową drzewostanów. Zgodnie z założeniami będzie następowało stopniowe przeznaczanie gruntów rolnych nie rokujących możliwości prowadzenia racjonalnej gospodarki rolnej pod zalesienia. Ochrona środowiska naturalnego, w tym przypadku gleby przed jej zubożeniem i wymywaniem wymaga rozwinięcia akcji zalesiania i zadrzewiania terenów zagrożonych erozją. Sporą część gminy zajmują gleby słabe, należące do kompleksu żytniego słabego. Występują tu także tereny o stromych stokach i znacznej wysokości względnej. Są to tereny, które docelowo powinny być zalesione lub zadrzewione. W ramach kompetencji

przypisanych Starostwu Powiatowemu w Świeciu przyznawano dotacje z budżetu państwa na częściowe pokrycie kosztów zalesienia gruntów porolnych należących do właścicieli prywatnych, przeznaczonych do zalesienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Aby objąć tą formą pomocy większą ilość rolników, którzy zamierzają dokonać zalesienia negatywnych gruntów porolnych, niezbędnym jest uaktualnienie gminnych planów zagospodarowania przestrzennego o elementy opracowanej granicy polno- leśnej. Już od wielu lat na terenie powiatu świeckiego wykonywane były zalesienia realizowane głównie przez sektor państwowy. Także rolnicy indywidualni powiatu dokonywali zalesień w wysokości powyżej 30 ha rocznie.

Jak wcześniej wspomniano, większość lasów należy do I i II kategorii zagrożenia pożarowego. Stąd wynika konieczność stałego monitorowania tych obszarów. W procesie przeciwdziałania pożarom należy dużą wagę przypisać edukacji ekologicznej szczególnie w zakresie wypalania traw i ściernisk.

3. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Dziedzictwo kulturowe to zasób rzeczy nieruchomych i ruchomych wraz ze związanymi z nimi wartościami duchowymi, zjawiskami historycznymi i obyczajowymi, uznawany za godny ochrony prawnej dla dobra społecznego i jego rozwoju oraz przekazania następnym pokoleniom z uwagi na wartości historyczne, patriotyczne, religijne, naukowe i artystyczne. Dziedzictwo kulturowe ma znaczenie dla tożsamości, ciągłości rozwoju społecznego, politycznego i kulturalnego, upamiętniania zdarzeń, kultywowania poczucia piękna oraz wspólnoty cywilizacyjnej.

Szereg obiektów, założeń dworsko-parkowych w obrębie gminy Bukowiec zostało poddanych ochronie na mocy ustawy o ochronie dóbr kultury. Warto wspomnieć, że w 1991 roku przeprowadzono wspólnie z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody, wówczas w obrębie jeszcze województwa bydgoskiego, inwentaryzację pn. „Rozpoznanie stanu zachowania parków wiejskich województwa bydgoskiego”. Celem jej było nie tylko odnalezienie cennych okazów drzew, wartych uznania za pomniki przyrody, ale też wskazanie całych założeń, wytypowanych do opieki konserwatorskiej służb ochrony zabytków (Stanisławie, Jarzębieniec).

STREFY OCHRONY KONSERWATORSKIEJ

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz.1568- z późn.zm.) przy sporządzaniu i aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się zagadnienia związane z ochroną zabytków i opieką nad obiektami zabytkowymi. W studium uwzględnia się problematykę dotyczącą ochrony zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru, zabytków znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz parków kulturowych. W studium ponadto ustala się strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują ograniczenia, zakazy i nakazy mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków, szczególnie określone ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzjami o warunkach zabudowy i decyzjami o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W myśl przepisów o ochronie i opiece podlegają m.in.:

- zabytki nieruchome, takie jak ;krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
- zabytki ruchome takie , jak; dzieła sztuk plastycznych , rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej;
- zabytki archeologiczne takie, jak; pozostałości terenowe osadnictwa pradziejowego i historycznego, cmentarzyska, kurhany, relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej;
- nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Formami ochrony zabytków, wynikającymi z przepisów, są;

- 1.wpis do rejestru zabytków
- 2.uznanie za pomnik historii
- 3.utworzenie parku kulturowego
- 4.ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Działalność służb konserwatorskich i planowania przestrzennego w zakresie ochrony i rewitalizacji obiektów i zespołów zabytkowych opiera się przede wszystkim na rozpoznaniu i określeniu obszarów, które stanowią przedmiot ochrony konserwatorskiej, sprawowanej w oparciu o wytyczne konserwatorskie, znajdujące odbicie w studiach uwarunkowań, planach zagospodarowania przestrzennego, decyzjach o warunkach zabudowy i decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Podstawowym elementem wytycznych konserwatorskich jest ustalenie obszaru, podlegającego ochronie, a więc wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej. Wyznaczenie stref odbywa się w oparciu o analizę stanu istniejącego, przekazów historycznych, kartograficznych i ikonograficznych.

Dla obiektów zabytkowych, zlokalizowanych na terenie Gminy Bukowiec, wyznaczono następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

„A” – strefę pełnej ochrony konserwatorskiej

„B” – strefę ochrony konserwatorskiej

„W” – strefę ochrony archeologicznej

STREFA „A” PEŁNEJ OCHRONY KONSERWATORSKIEJ

Strefa pełnej ochrony konserwatorskiej obejmuje obiekty i obszary szczególnie wartościowe, do bezwzględного zachowania. Na obszarze gminy Bukowiec strefą „A” objęto zespoły pałacowo-parkowe i dworsko-parkowe częściowo z folwarkami, zespoły sakralne.

STREFA „A”:

1) nakazy:

- a) naukowego badania i dokumentowania zabytków;
- b) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- c) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- d) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;

- e) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury;
- 2) wymaga się uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na dokonywanie
- a) wszelkich działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku,
  - b) zmian podziału własnościowego i geodezyjnego;

Celem działalności konserwatorskiej w strefie „A” jest zachowanie zabudowy historycznej, jej konserwacja, rewaloryzacja, rekonstrukcja, zachowanie towarzyszącej historycznej zieleni komponowanej, usuwanie obiektów dysharmonizujących, dostosowanie współczesnych funkcji do wartości zespołu zabytkowego, eliminacja funkcji uciążliwych.

STREFA „B” OCHRONY KONSERWATORSKIEJ

Strefa „B” ochrony konserwatorskiej obejmuje tereny zawierające znaczną część elementów historycznie ukształtowanej struktury przestrzennej o wartościach kulturowych. Obszary objęte strefą „B” podlegają rygorom w zakresie utrzymania historycznego rozplanowania i zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy. Na obszarze gminy Bukowiec strefą „B” objęto zespoły wiejskie, zespoły folwarczne, cmentarze parafialne rzymsko-katolickie, nieczynne cmentarze ewangelickie i zespół młyński.

STREFA „B”

nakaz z powiadamianiem WKZ podczas:

- a) dokonywania wszelkich działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu obiektów zabytkowych,
- b) lokalizowania nowych obiektów,
- c) dokonywania zmian podziału geodezyjnego lub innych zmian mających wpływ na ukształtowany historycznie układ zabudowy lub innych obiektów położonych w strefie, w tym małej architektury i innych obiektów budowlanych oraz istniejących drzew;

Celem działalności konserwatorskiej w strefie „B” jest zachowanie historycznego układu zabudowy (linie zabudowy, proporcje gabarytów i wysokości, podziały historyczne, wkomponowanie w krajobraz naturalny), zachowanie zabudowy

historycznej (jej konserwacja i rewaloryzacja), dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji , zachowanie kompozycji i układów zieleni historycznej, parków i cmentarzy, usuwanie obiektów dysharmonizujących.

STREFA „W” OCHRONY ARCHEOLOGICZNEJ

Strefa „W” obejmuje tereny o rozpoznanej, na podstawie badań, zawartości ważnych reliktyw archeologicznych. Na obszarze strefy wszelka działalność inwestycyjna musi być poprzedzona badaniami archeologicznymi na koszt inwestora. Zakres prac archeologicznych określa się przy uzgadnianiu projektu budowlanego. Obszar gminy Bukowiec został w całości rozpoznany pod względem archeologicznym.

STREFA „W” – wymagane jest uzgodnienie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków projektowanych wszelkich prac ziemnych na obszarze strefy. Egzemplarz dokumentacji z badań archeologicznych / na koszt inwestora/ po ich zakończeniu podlega nieodpłatnemu przekazaniu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków.

Na obszarze Gminy Bukowiec większość obiektów zabytkowych znajdujących się w ewidencji zabytków objęta została strefami ochrony konserwatorskiej. Obiekty zabytkowe, znajdujące się poza wyznaczonymi strefami, objęte są ochroną w ramach wpisu do gminnej ewidencji zabytków i podlegają następującym wytycznym;

-wymagane jest uzgadnianie z WKZ prac remontowych, adaptacyjnych i rozbiórkowych;

-wskazane jest dostosowanie nowej zabudowy, wprowadzanej na obszar działki , do istniejących budynków historycznych pod względem gabarytów, kompozycji bryły, elewacji, dachów.

Zgodnie z art.22 ust.4 i art.143 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Wójt Gminy prowadzi i uzupełnia gminną ewidencję zabytków.

Budyń –założenie pałacowo-parkowe (pałac, park, ptaszarnia) A/454/1-3 z 31.08.1995r.;

Zespół pałacowo-parkowy – strefa „A”

Zespół folwarczny z kolonią mieszkaniową –strefa „B”

Oprócz tego we wsi cmentarz ewangelicki , nieczynny k. XIX w .-strefa „B”

Bukowiec- zespół wiejski , zabudowa drewniana,drewniano-murowna i murowana z k.XIX i pocz.XX w.-domy nr 5 i 1 ul.Ceynowy, nr 2 i 27 ul.16 Pułku Ułanów, młyn-ul.Młyńska 7
Zespół kościoła parafialnego p.w.NMP Królowej Polski – strefa „A” kościół z końca XIX w.i plebania z pocz.XX w., cmentarz dawniej ewangelicki – pocz.XX w. –strefa „B” –po 1945 r. katolicki , parafialny ,

Bramka –cmentarz ewangelicki, strefa „B”

W zespole wiejskim dom nr 13 z 1912 roku –strefa „B”

Branica –cmentarz ewangelicki, strefa „B”, zespół wiejski strefa „B”, oraz 5 stanowisk arch. strefa „W”:

St.2 (AZP. 31-39/101) –osada z okresu rzymskiego;

ST.1(AZP 31-39/100) – osada nowożytna;

ST. 3,4 (AZP 31-39/102/103) – osadnictwo pradziejowe i wczesnośredniowieczne;

ST.8 (AZP 31-39/107) – osada kultury łużyckiej i późnośredniowieczna;

ST.9 (AZP 31-39/108) – osada kultury łużyckiej i średniowieczna.

Gawroniec-dwór A/120/1od 6.01.2003r.; -strefa „A”, park dworski ,A/120/2 z 13.01.2004r.; zespół folwarczny strefa „B”, dwa cmentarze ewangelickie strefa „B”, oraz 15 stanowisk arch. strefa „W”;

St.33 (AZP 31-40/109) osadnictwo nowożytne;

St.34(AZP 31-40/110) osadnictwo późnośredniowieczne i nowożytne;

St.12 (AZP 32-40/105) osadn.OR, późnośredniowieczne i nowożytne;

St.10 (AZP 32-40/103) osadn.nowożytne;

St.9 (AZP 32-40/102) osadn.OR, wczesne średniowiecze;

St.3,4,8 (AZP 32-40/96,97,101) osadn.wczesny brąz, nowożytne, epoka kamienia;

St.15 (AZP 32-40/106) osadn.nowożytne;

St.18,19 (AZP 32-40/111,112) mezolit, późne średn., nowożytność;

St.16 (AZP 32-40/108) osadn.epoki kamienia , nowożytne;

St.20 (AZP 32-40/113) osadn.nowożytne;

St.25 (AZP32-40/118) osadn.późnośredniowieczne, nowożytne;

St.1 (AZP 32-40/94) osadn.nowożytne;

St.21,22 (AZP 32-40/114,115) osadn.późnośredniowieczne, nowożytne;

St.23 (AZP 32-40/116) osadn.łużyckie, pomorskie,wczesnośredniowieczne, nowożytność;

St.24 (AZP 32-40/117) osadn. nowożytne.

Jarzębieniec-zespół pałacowo-parkowy –strefa „A”, zespół folwarczny i kolonia mieszkaniowa strefa - „B”, cmentarz ewangelicki strefa „B”,

Kawęcin- założenie dworsko-parkowe – strefa „A”, (park, dwór) stajnia, owczarnia, owczarnia, spichlerz, magazyn, obora, rządówka, budynek mieszkalny- zespół folwarczny strefa „B”) A/219/1-8 – zm. w 2003r., cmentarz ewangelicki strefa „B”,

Korytowo –cmentarz ewangelicki strefa „B”, zespół wiejski strefa „B”, oraz 31 stanowisk arch. strefa „W” ;

St.18 (AZP 32-39/107) ślad osadnictwa kultury łużyckiej, osada nowożytna;

St.17 (AZP 32-39/106) osada nowożytna;

St.16 (AZP 32-39/105) ślad osadn. z neolitu schyłkowego, osada z późnego średniowiecza;

St.19 (AZP 32-39/108) osada nowożytna;

St.21 (AZP 32-39/110) osada nowożytna;

St.20 (AZP 32-39/109) osada nowożytna;

St. 15 (AZP 32-39/104) osada z późnego średniowiecza i nowożytna;

ST.13 (AZP 32-39/102) osada nowożytna;

ST.4 (AZP 32-39/90) ślad osadnictwa z neolitu schyłkowego, osada z późnego średniowiecza i nowożytna;

ST.2 (AZP 32-39/91) osada nowożytna;

ST.14 (AZP 32-39/103) osada późnośredniowieczna;

ST.12 (AZP 32-39/101) osada nowożytna;

ST.11 (AZP 32-39/100) osada późnośredniowieczna i nowożytna;

ST.10 (AZP 32-39/99) ślad osadn. z wczesnej epoki brązu;

ST. 3 (AZP 32-39/92)) osada z późnego średniowiecza i nowożytna;

ST.9 (AZP 32-39/98) osada nowożytna;

ST.24 (AZP 32-39/113) osada z późnego średniowiecza i nowożytna;

ST.23 (AZP 32-39/112) osada z późnego średniowiecza i nowożytna;

ST.22 (AZP 32-39/111) osada z późnego średniowiecza i nowożytna;

ST.25 (AZP 32-39/114) osada z późnego średniowiecza i nowożytna;

ST.29 (AZP 32-39/118) osada nowożytna;

ST.28 (AZP 32-39/117) osada nowożytna;

ST.3 (AZP 32-39/93) obozowisko mezolityczne, ślad osadnictwa średniowiecznego;

ST.8 (AZP 32-39/97) obozowisko mezolityczne;

ST.7 (AZP 32-39/96) osada nowożytna;

ST.33 (AZP 32-39/122) osada z późnego średniowiecza i nowożytna;

ST.31 (AZP 32-39/120) osada nowożytna;

ST.34 (AZP 32-39/123) osady kultury pucharów lejkowatych, z neolitu schyłkowego i kultury łużyckiej;

ST.36 (AZP 32-39/125) osada kultury pucharów lejkowatych;

ST.35 (AZP 32-39/129) ślad osadnictwa z neolitu schyłkowego, osada z późnego średniowiecza i nowożytna;

ST.26 (AZP 32-39/115) osady z neolitu schyłkowego, kultury łużyckiej i nowożytna;

Korytowo-Stanisławie –zespół folwarczny strefa „B”, Stanisławie-zespół pałacowo-parkowy strefa „A” i „B”

Krupocin-Franciszkowo –cmentarz ewangelicki strefa „B”, zespół wiejski- strefa „B”,

Krupocin –zespół wiejski strefa „B”, oraz 21 stanowisk arch. ze strefą „W”;

St.15 (AZP 30-39/64) osada z wczesnego i późnego średniowiecza;

St.20 (AZP 30-39/69) osada z okresu holszackiego i lateńskiego, z okresu rzymskiego i nowożytności;

St.21,22 (AZP 30-39/70,71) osadnictwo ze schyłkowego neolitu i kultury łużyckiej;

St.17 (AZP 30-39/66) osada z późnego średniowiecza;

St.24 (AZP30-39/73) osadnictwo neolityczne kultur ceramiki wstęgowej rytej i kultury pucharów lejkowatych oraz kultury łużyckiej;

St.26 (AZP 30-39/75) ślad osadnictwa kultury pucharów lejkowatych;

St. 25,29,30 (AZP 30-39/74,78,79) osady kultury pucharów lejkowatych, kultury łużyckiej i z wczesnego średniowiecza;

St.31 (AZP 30-39/80) osady kultury pucharów lejkowatych, kultur amfor kulistych z okresu rzymskiego;

St.28 (AZP 30-39/77) osada z okresu rzymskiego i z późnego średniowiecza;

St.32 (AZP 30-39/81) osady z okresu rzymskiego, późnego średniowiecza i nowożytności;

St.35 (AZP 30-39/84) osada kultury amfor kulistych, z okresu rzymskiego i późnego średniowiecza;

St.36 (AZP 30-39/85) osadnictwo z okresu rzymskiego;

St.37 (AZP 30-39/86) osady kultury amfor kulistych i osady nowożytne;

St.3 (AZP 31-39/61) osady z okresu rzymskiego;

St.1 (AZP 31-39/59) osady kultury łużyckiej , z okresu rzymskiego;

St.9 (AZP 31-39/67) osady z okresu rzymskiego;

St.10 (AZP 31-39/68) osady z okresu rzymskiego, z późnego średniowiecza i nowożytności;

St.12 (AZP 31-39/70)) osady z okresu rzymskiego, z wczesnego średniowiecza;

St.11 (AZP 31-39/79)) osady z okresu rzymskiego, i z późnego średniowiecza;

St,13 (AZP 31-39/71) osady z okresu rzymskiego, i z wczesnego średniowiecza;

St.4 (AZP 31-39/62) osady z okresu rzymskiego;

Plewno- zespół wiejski strefa „B”,

Polskie Łąki –zespół kościelny strefa „A”, cmentarz ewangelicki strefa „B”, cmentarz parafialny strefa „B”, zespół wiejski zagroda nr 6, domy nr 4,7,8 –strefa „B”

Poledno- założenie dworsko-parkowe z folwarkiem (dwór, park, dom ogrodnika, stajnia, cielętnik, owczarnia, stodoła, magazyn, gorzelnia, kuźnia, dom mieszkalny drewniany, obora pracowników folwarcznych) A/220/1-15; strefa „A” i „B”, oraz 12 stanowisk arch. strefa „W”;

ST.1 (AZP 32-40/125) osada późnośredniowieczna i nowożytna;

ST.2 (AZP 32-40/126) osadn. epoka kamienia , nowożytność;

ST.3 (AZP 32-40/127) osada późnośredniowieczna i nowożytna;

ST.4 (AZP 32-40/128) osada wczesnośredniowieczna i nowożytna;

ST.5 (AZP 32-40/129) osada późnośredniowieczna i nowożytna;

ST.8 (AZP 32-40/132) osada nowożytna;

ST.9 (AZP 32-40/133) osada późnośredniowieczna i nowożytna;

ST.7 (AZP 32-40/131) osada późnośredniowieczna i nowożytna;

ST.10 (AZP 32-40/134) osadn.nowożytne;

ST.12 (AZP 32-40/136) osadn. epoki kamienia, nowożytność;

ST.11 (AZP 32-40/135) osadn.nowożytne;

ST.13 (AZP 32-40/137) osadn.nowożytne.

Przysiersk – zespół wiejski – domy nr 36,61,70,74 strefa „B”, zespół kościelny kościół parafialny pw.Św.Wawrzyńca 1822-23 r.,plebania 1900 r.,strefa „A”, cmentarz przykościelny, cmentarz ewangelicki strefa „B”, oraz 31 stanowisk arch. strefa „W”:

ST.30 (AZP 31-41/1) osadnictwo kultury łużyckiej i nowożytne;

ST.28 (AZP 31-41/2) osadnictwo pradziejowe i nowożytne;

ST.27 (AZP 31-41/3) osadnictwo kultury łużyckiej, późnośredniowieczne i nowożytne;

ST.26 (AZP 31-41/4) osada kultury łużyckiej;

ST.32 (AZP 31-41/5) osada nowożytna;

ST.35 (AZP 31-41/6) osada nowożytna;

ST.44 (AZP 31-40/85) osadnictwo pradziejowe;

ST.45 (AZP 31-40/86) osadnictwo schyłkowego neolitu , wczesny brąz;

ST.43 (AZP 31-40/84) osadnictwo schyłkowego neolitu , wczesny brąz;

ST.42. (AZP 31-40/83) osadnictwo OR;

ST.41 (AZP 31-40/82) osadn. Halla;

St.40 (AZP 31-40/81) osadn.pradziejowe;

St.38 (AZP 31-40/79) osadn.Halla;

ST.35 (AZP 31-40/76) osadn. nowożytne;

ST.39 (AZP 31-40/80) osadn. schyłkowego neolitu;

ST.37 (AZP 31-40/78) osadn. schyłkowego neolitu, I ok.e.b.;

ST.33 (AZP 31-40/74) osadn. wczesnośredniowieczne;

ST.29 (AZP 31-40/70) osadnictwo późnośredniowieczne;

ST.28 (AZP 31-40/69) osadnictwo schyłkowego neolitu , wczesny brąz;
ST.23 (AZP 31-40/64) osadnictwo epoki kamienia;
ST.22 (AZP 31-40/63) osadn. nowożytny;
ST.27 (AZP 31-40/68) osadn. nowożytny;
ST.24 (AZP 31-40/65) osadn.OR;
ST.25 (AZP 31-40/66) osadnictwo późnośredniowieczne;
ST.16 (AZP 31-40/57) osadn.OR;
ST.15 (AZP 31-40/56) osadn. OR;
ST. 19 (AZP 31-40/60) osadnictwo późnośredniowieczne;
ST.14 (AZP 31-40/55) osadn. nowożytny;
ST.32 (AZP 31-40/73) osadn.OR;
ST.34 (AZP 31-40/75) osadn.Halla;
St.30 (AZP 31-40/71) osadn.pradziejowe;

Różanna –założenie dworsko-parkowe (obora, chlew, stodoła, kuźnia, pozostałości parku) A/204/1-6., strefa „A” i „B”, cmentarz ewangelicki strefa „B”, oraz 7 stanowisk arch. strefa „W”;

ST.18 (AZP 32-40/93) osadn. epoki kamienia, OR;
ST.11 (AZP 32-40/86) osadnictwo wczesnośredniowieczne, okres nowożytny;
ST.10 (AZP 32-40/85) osadnictwo późnośredniowieczne;
ST.2 (AZP 32-40/77) osadnictwo nowożytny;
ST. 1 (AZP 32-40/76) osadnictwo nowożytny;
ST.6 (AZP 32-40/81) osadn.OR, nowożytny;
ST.7 (AZP 32-40/82) osadnictwo późnośredniowieczne, nowożytny.

Tuszynki –cmentarz ewangelicki strefa „B”, cmentarz ewangelicki strefa „B”, zespół wiejski strefa „B”, oraz 4 stanowiska arch. strefa „W”;

ST.7 (AZP 31-39/110) osada z późnego średniowiecza;
ST 3 (AZP 31-39/86) osada z późnego średniowiecza;
ST. 2 (AZP 31-39/85) osada nowożytna;
ST.1 (AZP 31-39/84) osada nowożytna;

Zgodnie z obowiązującymi ogólnie przepisami prawa wymaga się, aby każdy kto:

- a) przypadkowo znalazł przedmiot, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem archeologicznym, jest obowiązany, przy użyciu dostępnych środków, zabezpieczyć ten przedmiot i oznakować miejsce jego znalezienia oraz niezwłocznie zawiadomić o znalezieniu tego przedmiotu właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, wójta gminy,

b) w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych, odkrył przedmiot, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem, jest obowiązany: wstrzymać wszelkie roboty mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryty przedmiot, następnie zabezpieczyć, przy użyciu dostępnych środków, ten przedmiot i miejsce jego odkrycia, oraz niezwłocznie zawiadomić o tym Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, wójta gminy, a kontynuować prace zgodnie z uzyskaną decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

4. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia – demografia, infrastruktura społeczna

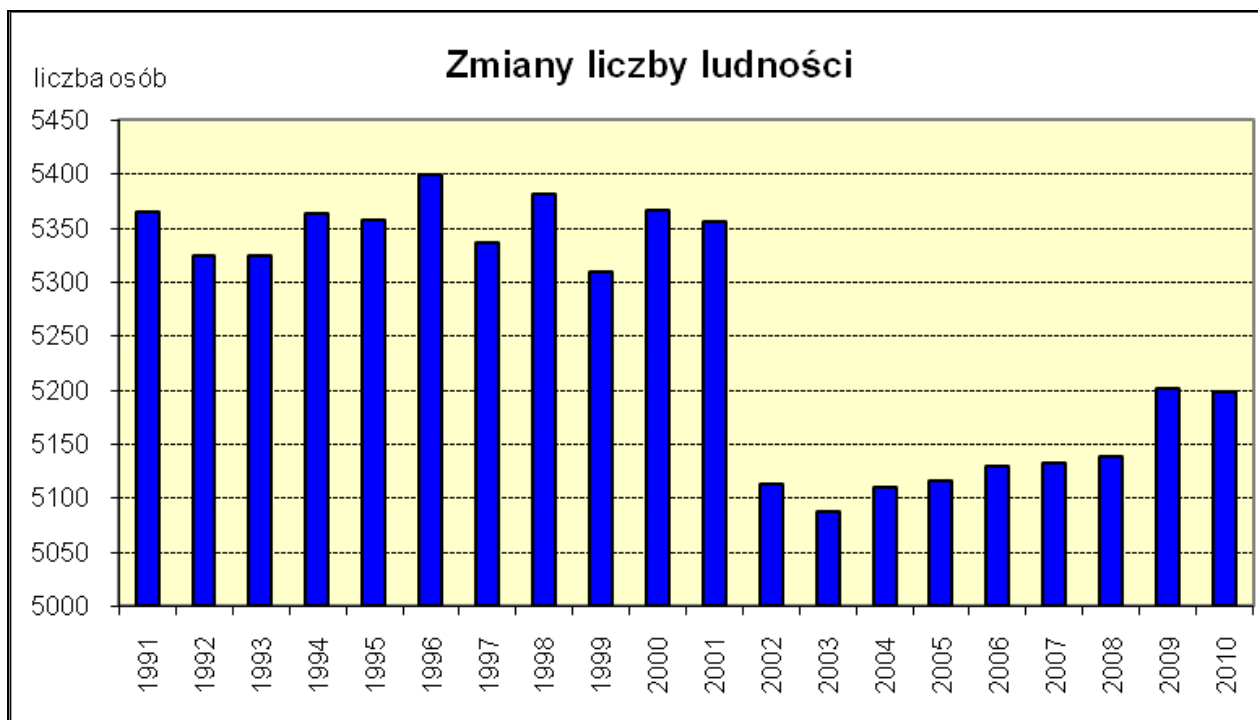
4.1. Zmiany liczby mieszkańców gminy

W badanym okresie gmina Bukowiec zmniejszyła liczbę mieszkańców o 249 osób, a więc o 4,6%. W latach 1991-2001 liczba ludności nie wykazywała większych zmian. Największa zanotowana różnica w liczbie mieszkańców w tym okresie wynosiła 89 osób. W latach 2002 - 2005 wystąpił bardzo duży spadek, różnica między 2001 i 2002 rokiem wyniosła aż 243 osoby. Wykazany spadek liczby ludności w 2002 roku jest najprawdopodobniej spowodowany przez różnicę w metodach obliczeń w porównaniu z latami wcześniejszymi (w 2002 roku miał miejsce narodowy spis ludności). Od 2003 roku następował nieznaczny wzrost liczby ludności, a w 2009 nastąpił wzrost aż o 63 osoby w stosunku do roku poprzedniego. Najwyższą liczbę mieszkańców w badanym okresie odnotowano w gminie w 1996 roku - 5399 osób, a najniższą w 2003 roku - 5088 osób. Różnica wynosi więc 311 osób.

Liczba ludności gm. Bukowiec w latach 1991-2010

rok	liczba ludności	rok	liczba ludności	rok	liczba ludności
1991	5365	1998	5382	2005	5116
1992	5325	1999	5310	2006	5130
1993	5325	2000	5366	2007	5132
1994	5363	2001	5356	2008	5139
1995	5357	2002	5113	2009	5202
1996	5399	2003	5088	2010	5198
1997	5337	2004	5110		

Źródło: Urząd Statystyczny w Bydgoszczy

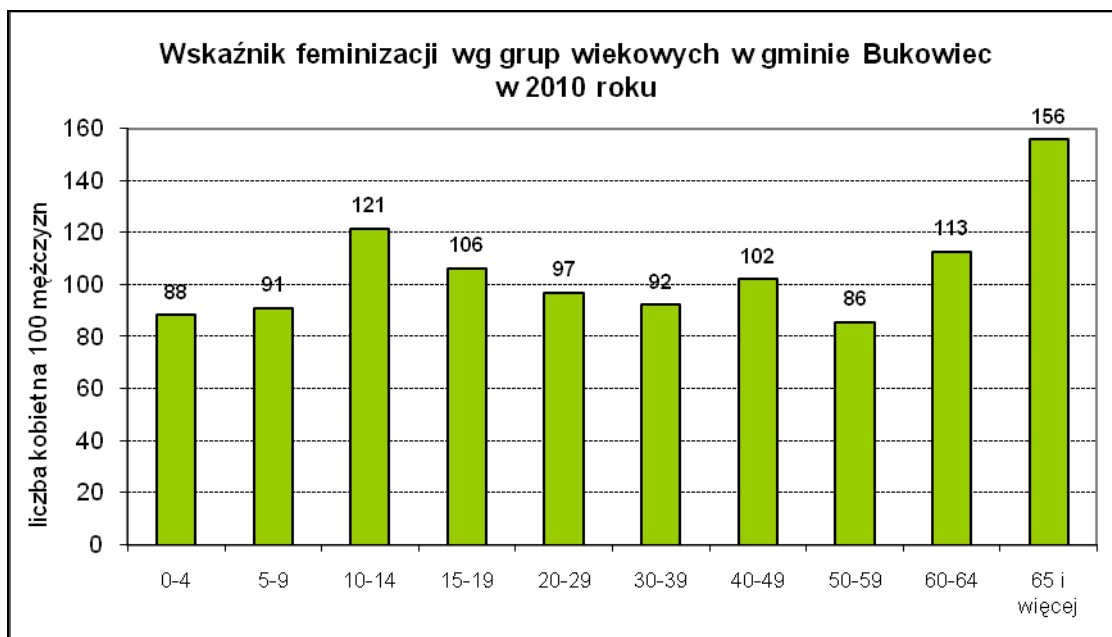
4.2. Struktury ludności

Struktura płci

W gminie ma miejsce przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn (w 2010 roku 2617 wobec 2581), skutkiem której wskaźnik feminizacji przybiera wartość 101 i jest wyższy niż wskaźnik charakteryzujący ludność wiejską województwa kujawsko-pomorskiego (100).

Wskaźnik feminizacji jest silnie zróżnicowany w poszczególnych grupach wiekowych. Szczególnie niekorzystny wskaźnik (poniżej 95) ma miejsce w grupie wiekowej 30-39 lat, a w grupie 20-29-latków wynosi 97. Obecnie największe znaczenie dla rozwoju demograficznego gminy ma wielkość wskaźnika w grupie 20 do 29 lat, ze względu na fakt, że grupa ta koncentruje największą liczbę zawieranych małżeństw i urodzeń. Znaczne zwiększenie wartości wskaźnika wśród ludności w wieku powyżej 60 lat jest wynikiem większej śmiertelności wśród mężczyzn i jest typowe dla polskich gmin.

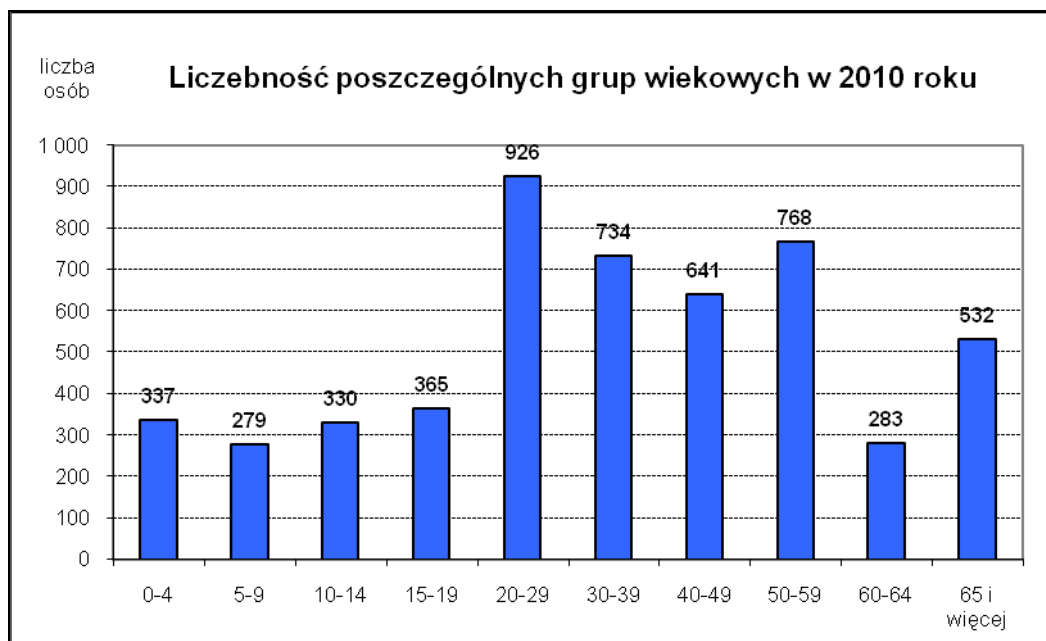

Struktura wieku

Strukturę wieku mieszkańców gminy można określić jako korzystną. Najlichnieszą grupę wiekową w gminie stanowi ludność w wieku 25 do 29 lat – 10,2%, ale jej wielkość w najbliższym czasie niestety będzie się zmniejszać, ponieważ kolejne grupy wiekowe są mniej liczne. Natomiast ze względu na zwiększoną w ostatnim czasie liczbę małżeństw i liczną grupę wiekową 25-29 lat w niedalekiej przyszłości można spodziewać się zwiększonej liczby urodzeń.

Podobnie jak na terenach innych gmin, w gminie Bukowiec w przeciągu kilkunastu lat zachodził proces zmniejszania się liczby urodzeń, w wyniku którego systematycznie zmniejszała się liczba dzieci. Jednak w ostatnim czasie obserwuje się zwiększoną liczbę urodzeń, ponieważ najlichnieszą grupę osób stanowią osoby w wieku 25-29 lat, a jest to grupa na którą przypada bardzo duży odsetek zawieranych małżeństw i urodzeń.

Liczba najmłodszych dzieci w gminie jest o 8% mniejsza niż młodzieży w wieku 15-19 lat, ale prawie o 21% większa, niż dzieci w wieku 5-9 lat. W najbliższych latach może nastąpić więc wzrost liczby dzieci w wieku wczesnoszkolnym. Przewiduje się, że w roku 2016 do szkoły podstawowej będzie uczęszczała liczba uczniów ok. 25% wyższa niż w roku 2010/2011, natomiast liczba uczniów gimnazjum może się zmniejszyć tylko nieznacznie.

Obecnie gminę zamieszkuje 679 osoby w wieku poprodukcyjnym (kobiety powyżej 59 lat, mężczyźni powyżej 64 lata), co stanowi 13,1% ogółu mieszkańców. W najbliższych latach wskaźnik ten będzie się kształtował na zbliżonym poziomie lub nieznacznie wzrośnie.

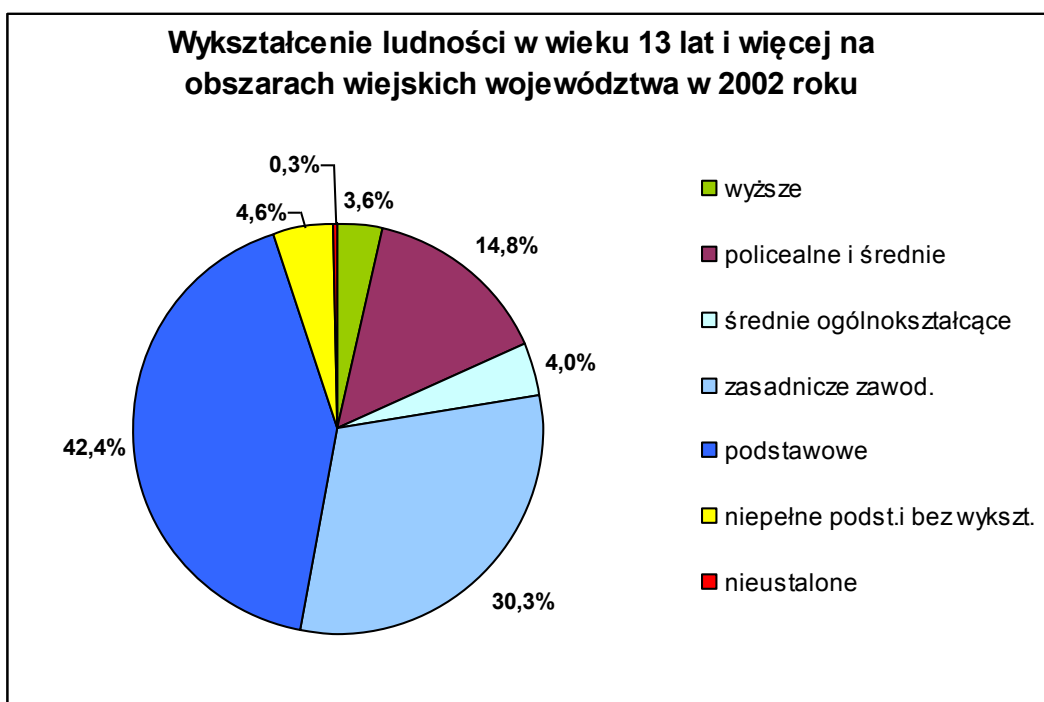
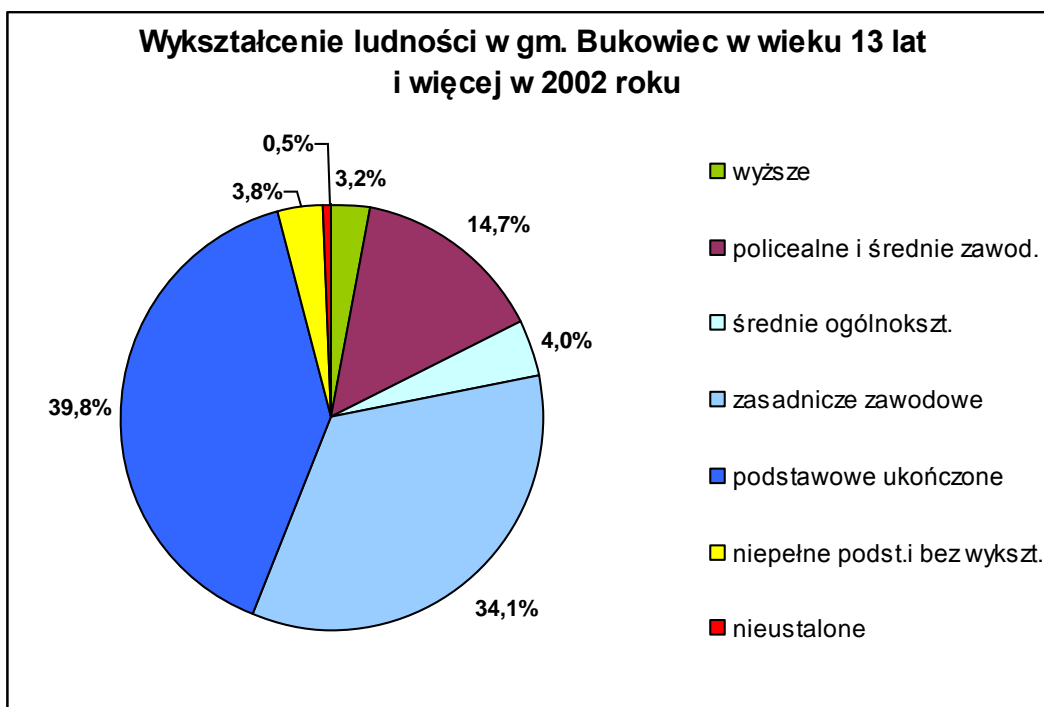
W porównaniu do obszarów wiejskich województwa gmina Bukowiec ma porównywalną sytuację pod względem udziału mieszkańców w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych. Grupa przedprodukcyjna stanowi 22,2% mieszkańców (tyle samo co średnio na obszarach wiejskich województwa), grupa produkcyjna liczy 64,7% (0,8% więcej niż średnio), natomiast grupa poprodukcyjna jest mniejsza i wynosi 13,1% (o 0,8% mniej).

Na uwagę zasługuje udział mieszkańców w grupie wiekowej 15 do 19 lat. Część z nich już obecnie, a pozostali w ciągu najbliższych 3 lat, wejdą na lokalny rynek pracy powiększając grupę produkcyjną. Łącznie grupa ta (15 do 19 lat) liczyła w 2010 w gminie 365 osób, co stanowiło 7,2% ogółu mieszkańców.

Struktura wykształcenia

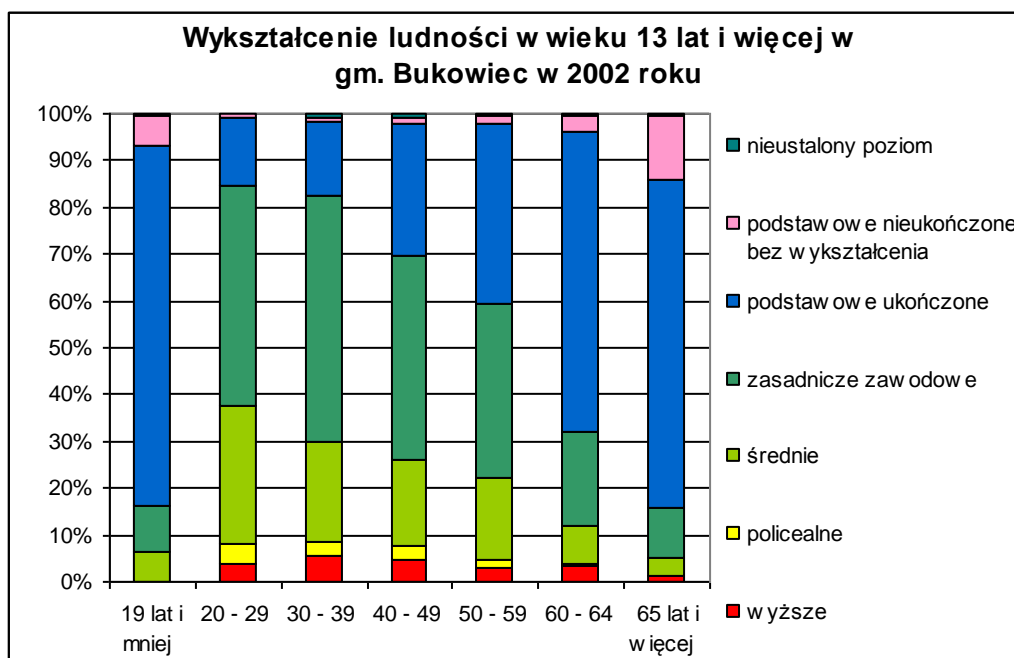
Struktura wykształcenia w gminie Bukowiec w grupach ludności z wykształceniem wyższym i średnim jest na podobnym poziomie jak na obszarach wiejskich województwa. 21,9% ludności gminy miało w 2002 roku co najmniej średnie

wykształcenie, a 43,6% podstawowe i niepełne podstawowe lub było bez wykształcenia. Odpowiednio na obszarach wiejskich województwa wskaźniki te wynosiły 22,4% i 47% ludności.

Kobiety częściej niż mężczyźni mają ukończoną szkołę co najmniej średnią, a wśród mężczyzn najwyższy jest udział osób które ukończyły szkołę zasadniczą

zawodową. Wśród osób zamieszkujących gminę w 2002 roku wykształcenie co najmniej średnie miało 26% kobiet i 17% mężczyzn, wykształcenie zawodowe miało 25% kobiet i 44% mężczyzn, a 48% kobiet i 39% mężczyzn miało wykształcenie podstawowe, podstawowe niepełne lub było bez wykształcenia.

Coraz więcej osób legitymuje się wyższym poziomem wykształcenia w porównaniu do lat ubiegłych, co obrazuje powyższa rycina. Coraz liczniejsza grupa osób z młodszych grup wiekowych ma co najmniej średnie wykształcenie. Można również przypuszczać, że coraz więcej z tych osób będzie miało wykształcenie wyższe do czego przyczynia się obecnie brak pracy i większe możliwości jej znalezienia wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia oraz obecny trend na rynku edukacyjnym.

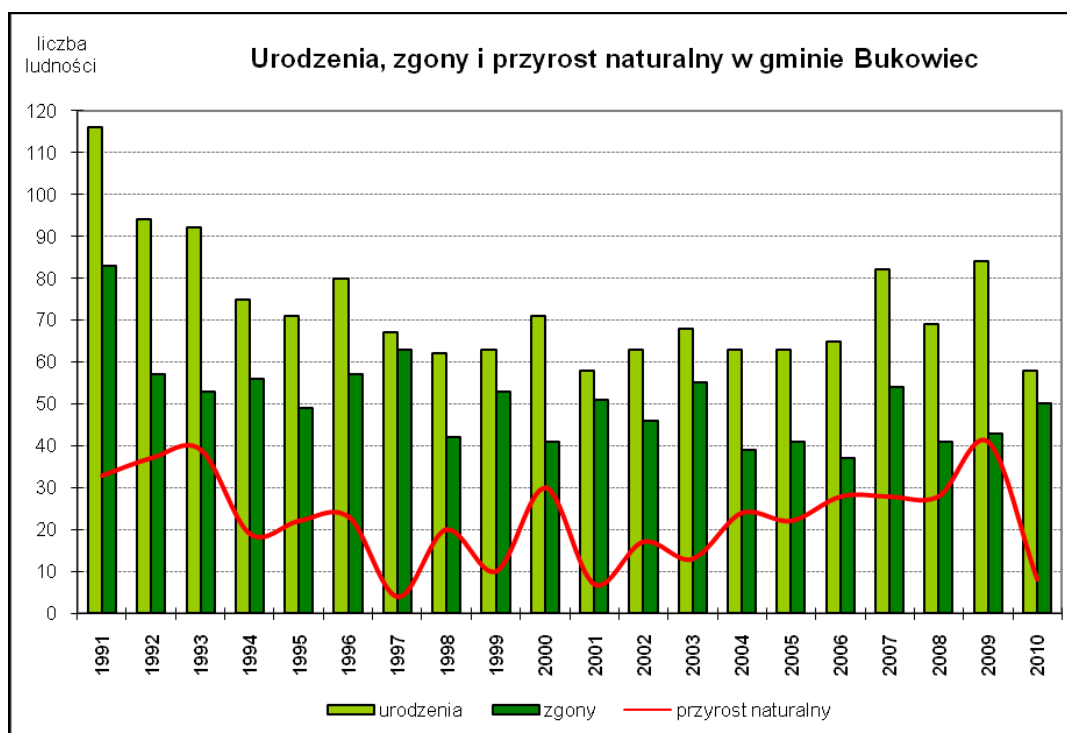
Wskaźnik obciążenia ekonomicznego

Udział poszczególnych grup produkcyjnych ma wpływ na wielkość wskaźnika obciążenia ekonomicznego, czyli liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. W gminie Bukowiec wskaźnik ten jest korzystniejszy, niż średnio na obszarach wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego i w 2010 roku wynosił 54,5 (wobec 56,4).

4.3. Ruch naturalny ludności.

Urodzenia, zgony, przyrost naturalny

Wielkość ruchu naturalnego określają dwa podstawowe wskaźniki - urodzeń i zgonów oraz będący ich pochodną - wskaźnik przyrostu naturalnego (różnica wielkości urodzeń i zgonów).

Od początku lat 90-tych w gminie Bukowiec (podobnie jak w innych polskich gminach) ma miejsce znaczne zmniejszenie liczby urodzeń. O ile na początku lat 90-tych liczba urodzeń przekraczała 90 osób rocznie i kształtowała się na średnim poziomie 100 osób (18,9/1000 mieszkańców), to już w latach 2001-2010 wynosiła około 67 osób (13/1000). Najniższą liczbę urodzeń w ciągu analizowanego okresu odnotowano w 2001 i 2010 roku - po 58 osób (odpowiednio 10,8 i 11,2/1000 mieszkańców), a najwyższą w 1991 roku - 116 osób (21,6/1000). Wskaźnik liczby urodzeń jest więc obecnie 2-krotnie niższy niż na początku lat 90-tych. Do głównych przyczyn zjawiska spadku liczby urodzeń zaliczyć można: zmianę modelu życia ludności (posiadanie małej liczby dzieci, wzrost aktywności zawodowej kobiet, itp.), pogorszenie sytuacji ekonomicznej po 1989 roku - złe warunki finansowe ludności, bezrobocie, zła sytuacja mieszkaniowa, itp.

Prawdopodobnie w najbliższych latach, wskutek liczebnego wzrostu mieszkańców w wieku 20 - 29 lat (a więc grupy wiekowej na którą przypada

zdecydowana większość liczby urodzeń) można się spodziewać w gminie zwiększenia liczby urodzeń.

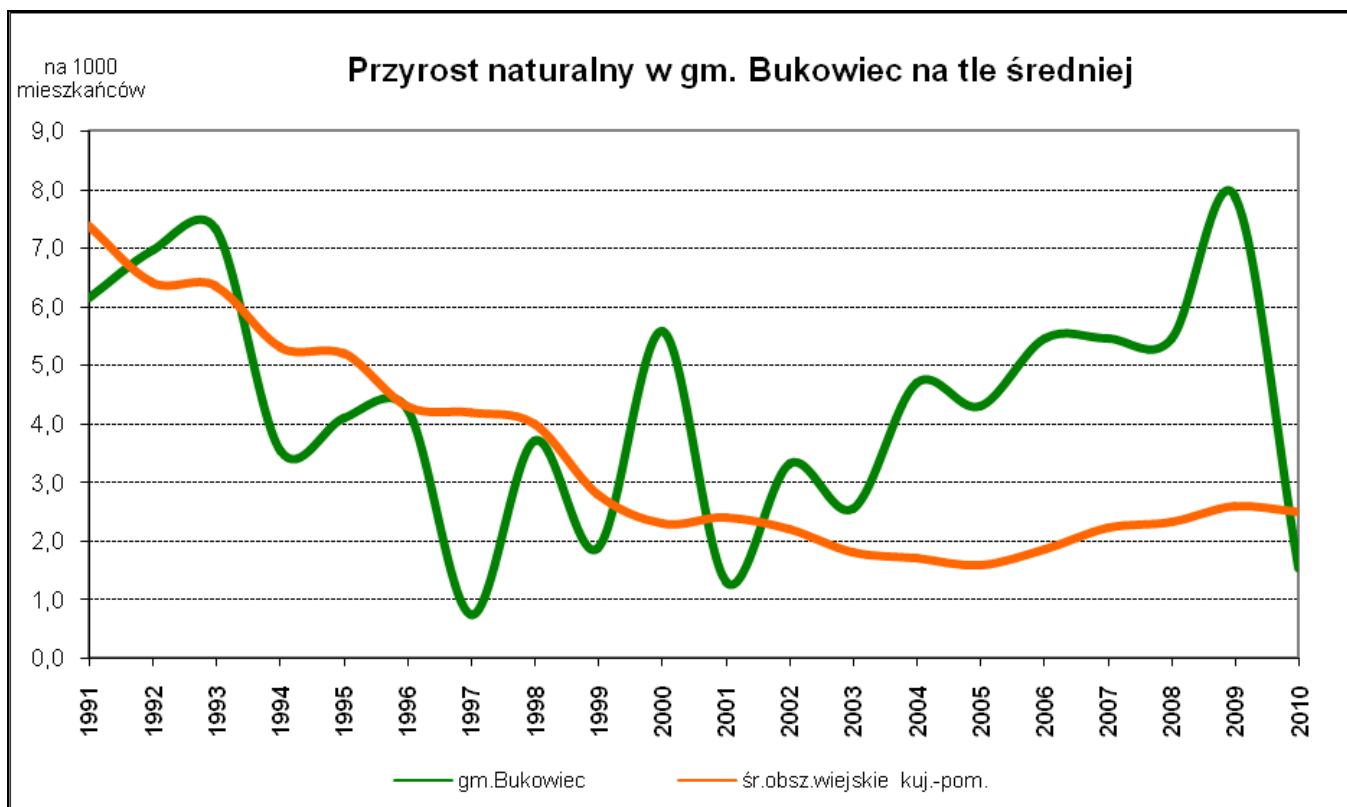
Wielkość zgonów w gminie nie wykazuje aż tak dużych zmian. W roku 1991 zanotowano 83 zgony (15,5/1000 mieszkańców), natomiast w roku 2004 wystąpiła najniższa liczba zgonów 39 (7,6/1000). Na obszarach wiejskich województwa od 1995 roku wskaźnik ten oscyluje w granicach od 9,3 zgonów/1000 mieszkańców do 10/1000.

Wielkość przyrostu naturalnego uzależniona jest przede wszystkim od wahań liczby urodzeń, ponieważ zmiany liczby zgonów są stosunkowo niewielkie. Dlatego też krzywa obrazująca przyrost naturalny najczęściej naśladuje swym kształtem krzywą urodzeń.

W ciągu analizowanego okresu najwyższe wartości przyrostu naturalnego występowały na początku lat 90-tych, kiedy w jego wyniku liczba ludności zwiększała się o średnio o 36 osób rocznie (6,8 na 1000 mieszkańców). W ostatnich latach wartość ta znowu wzrosła i w latach 2004-2009 i wyniosła średnio 28 osób w roku (5,5 na 1000). Najwyższą wartość przyrostu naturalnego zanotowano w 2009 roku 7,9/1000, a najniższą w roku 1997 - 0,7 /1000. W całym okresie nie zaobserwowano przyrostu ujemnego.

Wskaźniki urodzeń i zgonów w gminie cechują się na przemian wyższymi i niższymi wartościami w stosunku średnich dla obszarów wiejskich województwa. W 2009 roku wskaźnik urodzeń był wyższy niż , a w 2010 niższy niż na obszarach wiejskich województwa i wyniósł odpowiednio 16,1 i 11,2 na 1000 mieszkańców, przy średniej dla obszarów wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego wynoszącej 12,0 i 12,1 na 1000, a wskaźnik zgonów był na tym samym poziomie i wyniósł w 2010 roku 9,6/1000.

Wielkość przyrostu naturalnego dla gminy ulega dużym corocznym zmianom, przyjmując (na zmianę) wartości korzystne i niekorzystne względem średniej dla obszarów wiejskich. W latach 2002-2010 wartości wskaźnika przyrostu naturalnego w gminie były wyższe od średniej dla obszarów wiejskich województwa i wynosiły średnio 4,9 na 1000 mieszkańców rocznie, podczas gdy na obszarach wiejskich tylko 2,0/1000. W roku 2010 przyrost naturalny w gminie Bukowiec był wyjątkowo niski i osiągnął 1,5 na 1000 mieszkańców, przy średniej dla województwa 2,5 na 1000 mieszkańców.

Małżeństwa

Przez cały analizowany okres (lata 1991-2010) liczba i wskaźnik zawieranych małżeństw cechowały się dużą zmiennością. Liczba zawieranych małżeństw wahała się od 25 w 1997 roku do 48 w 2009, co dało wskaźnik odpowiednio 4,7 i 9,2 małżeństw na 1000 mieszkańców. W latach 1997-2004 obserwowano tendencję spadkową liczby zawieranych małżeństw, zawierano średnio 31 małżeństw rocznie, co dawało wskaźnik na poziomie 5,9 małżeństw na 1000 mieszkańców, a w latach 2005-2010 były to średnio 41 małżeństwa rocznie ze wskaźnikiem 7,9/1000.

Zmniejszenie liczby zawieranych małżeństw, podobnie jak spadek liczby urodzeń, było w drugiej połowie lat 90-tych i na początku obecnego dziesięciolecia wynikiem trudnej sytuacji ekonomicznej społeczeństwa. Zwiększona liczba małżeństw w ostatnim czasie jest związana z bardzo liczną grupą osób w wieku 20-29 lat, a jest to najczęstszy wiek zakładania rodzin.

Wskaźniki starości i płodności

Wskaźnik starości (a więc odsetek mieszkańców liczących powyżej 60 lat w ogóle mieszkańców) był w gminie Bukowiec niższy niż średnio na obszarach wiejskich województwa (o blisko 1 punkt) i wynosił w 2010 roku 15,74.

Współczynnik płodności (iloraz liczby urodzeń w danym roku do liczby kobiet w wieku 15 do 49 lat pomnożony przez 100) w gminie był znacznie wyższy niż średnio na obszarach wiejskich województwa i wynosił w 2010 roku 4,39 wobec średniej 2,41 (oznacza to, że kobiety w gminie Bukowiec rodzą przeciętnie więcej dzieci, niż średnio na obszarze województwa).

4.4. Ruch wędrowny

Gmina Bukowiec charakteryzuje się niekorzystnym przebiegiem procesów migracyjnych, przejawiającym się przewagą ludności opuszczającej gminę, nad ludnością napływającą na jej teren. Pozytywną tendencją jest znaczne zmniejszenie odpływu w ostatnim 5-leciu analizowanego okresu.

Napływ do gminy najwyższe wartości osiągnął w 1991 roku, kiedy wyniósł 138 osoby (25,7 na 1000 mieszkańców). W 1993 roku obniżył się do najniższego poziomu zaledwie 28 osób (5,3/1000), a następnie wzrósł do mniej więcej stałego poziomu utrzymującego się do 2000 roku. W 2010 roku napływ wyniósł 50 osób (9,6/1000) i był o 27 osób niższy niż w roku poprzednim.

W analizowanym okresie ostatnich 20 lat odpływ zdecydowanie przeważał nad napływem ludności na teren gminy. Największy odpływ zanotowano w latach 1991, 1992 i 1995 – odpowiednio 197, 132 i 130 osób.

Gmina Bukowiec w 2010 roku miała ujemne saldo migracji, które wynosiło - 12 osób, oznacza to że liczba osób napływających do gminy była mniejsza niż liczba osób napływających na jej teren. Niestety, w latach 1991-2010 na skutek migracji liczba mieszkańców zmniejszyła się o 530 osób, a więc średnioroczny odpływ w tym okresie wynosił 26,5 osoby. Najwyższe ujemne saldo migracji zaobserwowano w roku 1992 -72 osoby, co dało wskaźnik 13,5 ubywających osób na 1000 mieszkańców w ciągu roku. Natomiast najwyższe dodatnie saldo było w 2009 roku – 10 osób, co dało wskaźnik 1,9 osoby przybywających na 1000 mieszkańców gminy. W ostatecznym bilansie wieloletnie saldo migracji gminy Bukowiec jest ujemne i wyniosło w analizowanym okresie -26,5 na 1000 mieszkańców (średnio rocznie).

Zmianom ulegała również struktura ruchów migracyjnych, zwłaszcza odpływu. W pierwszej połowie lat 90-tych w jego strukturze zdecydowanie dominował odpływ do miast, który stanowił prawie 70% całości. W ostatnich latach odpływ do miast uległ zmniejszeniu na rzecz odpływu na wieś. W strukturze napływu do gminy Bukowiec przeważa napływ z terenów wiejskich, który w badanym okresie stanowił 54% całości. Jego udział był szczególnie wysoki w latach 1991, 1992, 1997, 2003, 2006 i 2008 kiedy to ponad 60% ludności osiedlającej się w gminie pochodziło z terenów wiejskich. W ostatnich latach zaznacza się wzrost udziału migracji z miast.

W ciągu całego tego okresu dwukrotnie wystąpił napływ do gminy z zagranicy – w latach 1993 oraz 1995 (po jednej osobie). Natomiast trzykrotnie zanotowano odpływ na pobyt stały za granicę, najwięcej osób, aż 5 wyemigrowało w 2002 roku, w 2005 była to 1 osoba, a w 2008 – 1 osoba.

4.5. Bezrobocie

Gmina Bukowiec należy do gmin o niższym poziomie bezrobocia, na tle obszarów wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego. W 2010 roku w gminie znajdowało się 382 osoby bez pracy, a więc 11,4% mieszkańców w wieku produkcyjnym i był to wskaźnik niższy od średniej dla obszarów wiejskich województwa (12,0%).

Najgorsza sytuacja pod względem bezrobocia miała miejsce w gminie w 2001 roku – udział bezrobotnych w grupie ludności w wieku produkcyjnym wynosił 18,6%, a na obszarach wiejskich województwa w roku 2002 – 19,5%. W latach 1994 - 1997 wielkość bezrobocia systematycznie zmniejszała się po czym zaczęła wzrastać (co było związane z recesją w gospodarce) i w 2001 roku osiągnęła najwyższy poziom jaki zanotowano w gminie w analizowanym okresie. Od 2001 roku bezrobocie zaczęło powtórnie spadać, aż w 2008 roku wyniosło 9,3%.

W 2010 roku bez pracy pozostawało 217 kobiet, a więc 56,8% bezrobotnych (w 2002 roku – 50,1% przy średniej dla obszarów wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego 51,4%). Udział osób pozostających bez pracy powyżej roku (tzw. bezrobocie długookresowe) kilkakrotnie przekraczał średnie wskaźniki w województwie, w 2002 roku stanowili oni 60,7% bezrobotnych, przy średniej wynoszącej 54,9%. W 2010 roku bezrobotni długookresowo stanowili w gminie 35,6% bezrobotnych. Sytuacja ta dotyczyła 136 osób, może mieć to niekorzystny

wpływ na życie społeczne mieszkańców (wzrost patologii społecznych, niechęć do przemian gospodarczych, stałe pogarszanie się sytuacji ekonomicznej, obniżanie się kwalifikacji zawodowych, utrwalanie się postawy roszczeniowej ludności, itp.). W porównaniu do 1995 roku 5-krotnie zmniejszył się w gminie udział osób bezrobotnych uprawnionych do pobierania zasiłku (z 53,6% do 9,4%). Dla porównania, na obszarach wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego w 2010 roku zasiłek pobierało średnio 18,8% bezrobotnych.

Zmiany wielkości bezrobocia w gminie Bukowiec

Bezrobocie w gminie Bukowiec		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
liczba bezrobotnych	gmina	527	570	567	525	477	465	380	325	308	361	382
liczba bezrobotnych kobiet	gmina	291	306	284	279	267	264	247	211	210	206	217
udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	gmina	16,7	18,6	18,2	16,6	14,8	14,2	11,5	9,8	9,3	10,8	11,4
	wieś woj.	16,8	18,6	19,5	19,2	18,3	17,0	14,6	11,2	9,9	10,8	12,0
udział kobiet w ogóle bezrobotnych	gmina	55,2	55,7	50,1	53,1	56,0	56,8	65,0	64,9	68,2	57,1	56,8
	wieś woj.	54,9	52,9	51,4	51,9	52,7	54,5	58,4	62,4	60,7	54,6	54,7
udział bezrobotnych pow. 12 miesięcy w ogóle bezrobotnych	gmina	54,1	59,1	60,7	b.d.	b.d.	b.d.	55,3	54,8	51,0	31,6	35,6
	wieś woj.	49,9	54,0	54,9	55,1	56,3	71,1	70,4	67,1	37,2	30,5	51,3
udział bezrobotnych z prawem do zasiłku	gmina	28,5	20,9	18,9	13,5	15,3	15,3	14,5	17,2	12,7	11,4	9,4
	wieś woj.	21,2	21,6	18,5	16,8	16,4	15,4	15,5	16,2	20,6	22,1	18,8

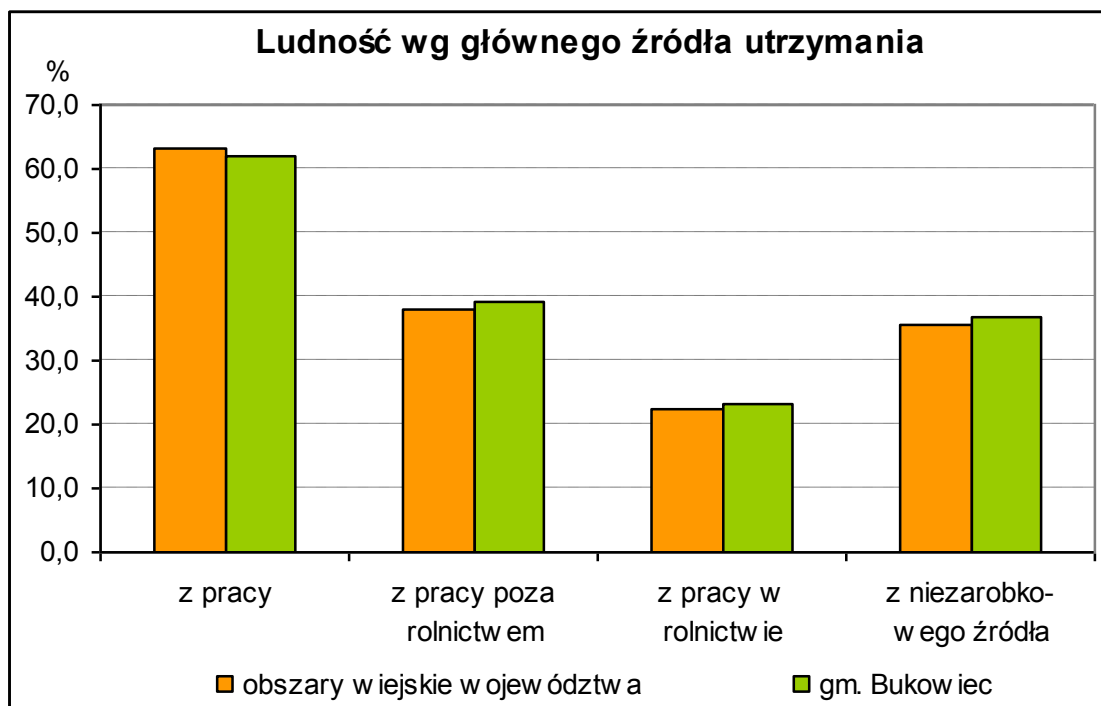
b.d. – brak danych

Źródło: obliczenia własne na podst. danych US w Bydgoszczy oraz publikacji WUP w Toruniu

4.6. Główne źródło utrzymania

Główne źródło utrzymania osoby to takie, które przynosi jej największy dochód.

Pod tym względem sytuacja w gminie Bukowiec (dane za 2002 rok) była zbliżona do średniej na obszarach wiejskich województwa. Prawie 62,2% ludności w gminie utrzymywało się z pracy zarobkowej (49 miejsce w województwie), a 37% (54 miejsce na 127 gmin w województwie) z niezarobkowego źródła, jak emerytura, renta, zasiłki (odpowiednio dla obszarów wiejskich województwa 61,4% i 39,4%). Z pracy poza rolnictwem w gminie utrzymywało się 39,1% i 36,6% ludności wiejskiej województwa. Natomiast dla 23,1% pracującej ludności gminy i 24,9% pracującej ludności wiejskiej województwa praca w rolnictwie była głównym źródłem utrzymania.

4.7. Infrastruktura społeczna

W gminie funkcjonują trzy szkoły podstawowe rozmieszczone we wsiach: Bukowiec, Przysiersk oraz Różanna. Gimnazjum obejmujące swym zasięgiem teren całej gminy znajduje się w Korytowie. Na terenie gminy znajdują się dwa przedszkola w Bukowcu oraz w Przysiersku.

W Bukowcu znajduje się Gminny Ośrodek Zdrowia i Ośrodek Pomocy Społecznej, które obsługują cały teren gminy.

W gminie znajdują się trzy placówki pocztowe – urząd pocztowy w Bukowcu i dwie agencje pocztowe w Korytowie i Przysiersku. W Bukowcu mieści się biblioteka, a w Przysiersku znajduje się jej filia.

W Bukowcu znajduje się również posterunek policji, który swoim zasięgiem obsługuje nie tylko gminę Bukowiec, ale również gminę Świekatowo.

Kościół znajduje się w Bukowcu, Polskich Łąkach i Przysiersku.

4.8. Warunki mieszkaniowe

W 2009 roku ludność gminy Bukowiec zamieszkiwała 1355 mieszkań, w których znajdowało się 5690 izb. W 2007 roku własność gminy stanowiło 28 mieszkań, co dawało zaledwie 2,8% wszystkich mieszkań (brak późniejszych danych). Powierzchnia użytkowa przeciętnego mieszkania była wyższa od średniej

(83,3 wobec 82,8 m²) i składało się ono z większej liczby izb (4,20 wobec 4,03). Natomiast wskaźnik liczby mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców jest w gminie mniej korzystny od średniej (260 wobec 275). W latach 1999 - 2009 liczba mieszkań w gminie wzrosła o 92, czyli o 7,3%. W ciągu analizowanego okresu zwiększeniu uległa liczba izb przypadających na mieszkanie, a wskaźnik liczby mieszkań przypadający na 1000 mieszkańców w 2009 spadł w porównaniu z poprzednimi latami.

W 2009 roku wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne było w gminie Bukowiec na wyższym poziomie niż średnio na obszarach wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego – 96,2% mieszkań wyposażona była w wodociąg (średnio 92,6%), w 84,9% była łazienka (średnio 78,7%), 63,0% miało centralne ogrzewanie (średnio 68,0%), a 84,8% ustęp splukiwany (średnio 78,3%). Gmina nie jest wyposażona w gaz sieciowy.

Zasoby mieszkaniowe gm. Bukowiec w latach 1999 - 2009

zasoby mieszkaniowe		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
liczba mieszkań	gmina	1263	1264	1266	1269	1335	1338	1340	1343	1345	1352	1355
liczba mieszkań na 1000 osób	gmina	238	236	236	248	262	262	262	262	262	263	260
	wieś woj.	256	256	256	257	268	270	271	271	272	271	275
śr. pow. użytkowa 1 mieszkania w m ²	gmina	69,9	69,9	69,9	82,9	82,7	82,7	82,8	82,9	83,0	83,2	83,3
	wieś woj.	69,2	69,4	70,0	79,7	80,0	80,3	80,7	80,9	81,2	82,1	82,8
liczba izb przypadająca śr. na 1 mieszkanie	gmina	3,86	3,86	3,86	4,18	4,18	4,18	4,19	4,19	4,19	4,20	4,20
	wieś woj.	3,70	3,70	3,71	3,96	3,95	3,96	3,97	3,98	3,99	4,01	4,03

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy
b.d. – brak danych

4.9. PODSUMOWANIE

- Sieć osadnicza gminy charakteryzuje się dużą koncentracją ludności, największą wieś (Bukowiec) zamieszkuje 25% ogółu mieszkańców, a trzy największe (Bukowiec, Przysiersk i Gawroniec) razem 49% ludności gminy. Wsie w gminie są większe niż przeciętnie w województwie.
- Strukturę płci i wieku mieszkańców gminy określić można jako korzystną. Wskaźnik feminizacji w grupach rozwojowych (15 - 29 lat) przyjmuje wartość – 101,5. Najliczniejszą grupę wiekową stanowi ludność w wieku 20 do 29 lat w

związku z czym najbliższych latach można spodziewać się zwiększenia liczby urodzeń.

- W gminie Bukowiec w przeciągu kilkunastu lat zachodził proces zmniejszania się liczby urodzeń, w wyniku którego systematycznie zmniejszała się liczba dzieci. Jednak w ostatnim czasie obserwuje się zwiększoną liczbę urodzeń, ponieważ najliczniejszą grupę osób stanowią osoby w wieku 25-29 lat, a jest to grupa na którą przypada bardzo duży odsetek zawieranych małżeństw i urodzeń. Liczba najmłodszych dzieci w gminie jest o 8% mniejsza niż młodzieży w wieku 15-19 lat, ale prawie o 21% większa, niż dzieci w wieku 5-9 lat. W najbliższych latach może nastąpić więc wzrost liczby dzieci w wieku wczesnoszkolnym.
- Gmina charakteryzuje się niższym od średniej dla obszarów wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego udziałem mieszkańców w wieku przed- i poprodukcyjnym.
- Wskaźnik obciążenia ekonomicznego w gminie jest dużo korzystniejszy od średniej dla obszarów wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego, do czego przyczynia się korzystna struktura wieku mieszkańców (wyższy udział ludności w wieku produkcyjnym i niższy w wieku przed- i poprodukcyjnym).
- Gmina Bukowiec charakteryzuje się niekorzystnym przebiegiem procesów migracyjnych, przejawiającym się przewagą ludności opuszczającej gminę, nad ludnością napływającą na jej teren. Sprawia to, że wskaźnik salda migracji jest dużo mniej korzystny niż średnio na obszarach wiejskich województwa.
- Gmina charakteryzuje się niższym poziomem bezrobocia w stosunku do średnich z obszarów wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego.

5. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Brak na terenie gminy większych zakładów przemysłowych eliminuje zagrożenia środowiska związane z procesami przemysłowymi. Ważnym źródłem zagrożenia (w przypadku awarii) stanowi transport (przewóz m. in. substancji ropopochodnych, kwasów, wodorotlenku sodowego, chloru) i drogowy materiałów niebezpiecznych, w tym głównie przewóz paliw płynnych autocysternami. Natężenie ruchu drogowego jest duże (droga o znaczeniu wojewódzkim), w

związku z czym, istnieje zagrożenie skażenia środowiska przyrodniczego substancjami ropopochodnymi.

Lokalne zagrożenia mogą stwarzać niewłaściwie składowane i stosowane środki ochrony roślin.

Na terenie gminy nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych.

6. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy

a) Uwarunkowania stanowiące podstawę rozwoju gminy:

- rozwinięte rolnictwo,
- wyznaczone tereny rozwojowe,
- korzystne powiązania komunikacyjne z największymi miastami województwa, stwarzające łatwy dostęp mieszkańców do urzędów administracji rządowej, samorządowej szczebla wojewódzkiego, powiatowego oraz innych usług wyższego rzędu,
- przebieg ciągów komunikacyjnych, jak:
  - znaczenia wojewódzkiego - droga wojewódzka nr 240,
  - znaczenia regionalnego – drogi powiatowe i gminne,
- trwałe zainwestowanie o różnorodnych funkcjach,
- skuteczna działalność władz lokalnych, instytucji i społeczeństwa na rzecz promocji gminy.

b) Uwarunkowania ograniczające rozwój gminy:

- brak szerszego wykorzystania i promocji walorów przyrodniczo-krajobrazowych /jeziora/,
- mała rezerwa terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na cele mieszkaniowe, inwestycyjne - usługowe, produkcyjno-usługowe z jednoczesnym zapewnieniem infrastruktury technicznej,
- niedoinwestowanie w zakresie kanalizacji,
- niska liczba ofert na lokalnym rynku pracy,
- mała dostępność atrakcyjnych turystycznie akwenów wodnych,
- brak czynników stwarzających warunki przyciągania inwestorów (tereny, podatki, infrastruktura),
- zły stan dróg wiejskich,

- niedoinwestowanie w zakresie gazyfikacji gminy.

7. Stan prawny gruntów

Wg. załączonej tabeli

Źródło: dane Starostwa Powiatowego w Świeciu.

8. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

Na terenie gminy Bukowiec występują obszary objęte prawną ochroną na podstawie:

- ustawy o ochronie przyrody (zgodnie z pkt. 3 niniejszego opracowania),
- ustawy o lasach,
- ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami (zgodnie z pkt. 5 niniejszego opracowania),
- ustawy prawo wodne.

9. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

Na terenie gminy nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

10. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych

Na terenie gminy nie występują udokumentowane złoża kopalin oraz zasobów wód podziemnych;

11. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych

Na terenie gminy nie występują tereny górnicze.

12. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

12.1. Komunikacja

Bukowiec siedziba gminy położona jest w odległości 45 km od Bydgoszczy /siedziby wojewody/ i 67 km od Torunia / siedziby sejmiku samorządowego. Układ drogowy w gminie tworzą: droga wojewódzka nr 240. 15 dróg powiatowych i 38 dróg gminnych. Droga wojewódzka (Chojnice – Tuchola – Świecie) przeznaczona jest dla wszystkich użytkowników, stanowi połączenie między miastami w województwie oraz ma

znaczenie obronne. Pod względem standardu technicznego zaliczona jest do klasy G – droga główna. Drogi powiatowe są również przeznaczone dla wszystkich uczestników ruchu, stanowią połączenie siedziby powiatu z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą. Drogi gminne to drogi przeznaczone szczególnie dla użytkowników o znaczeniu lokalnym i służące miejscowym potrzebom. Pod względem standardu technicznego drogi powiatowe są zaliczane do klasy G – drogi główne lub do klasy Z – drogi zbiorcze, natomiast drogi gminne są klasy L – drogi lokalne. Droga wojewódzka ma duże znaczenie w sezonie letnim, kiedy odbywa się po niej wzmożony ruch turystyczny. Stanowi najkrótsze połączenie Torunia, Włocławka, Grudziądz, Świecia z Tucholą oraz Chojnicami i dalej środkowym Wybrzeżem, a więc ma duże znaczenie dla obsługi przewozów zarówno o charakterze wewnątrz, jak i międzyregionalnym. Droga nr 240 przebiega w północnej części gminy i cechuje się generalnie dobrym stanem technicznym. Droga nr 240 jest udostępniona dla ciężkiego ruchu towarowego pojazdów o nacisku 10 ton/oś. Południowo-wschodnia część gminy położona jest bardzo blisko drogi krajowej nr 5 (odległość z Poledna wynosi zaledwie 3-4 km; odległość z siedziby gminy ok. 10-12 km).

Przez teren gminy biegnie 14 dróg powiatowych o łącznej długości ok. 63 km. Charakteryzują się one w większości twardą (asfaltową) nawierzchnią (ok. 55 km, w dużym stopniu o zadowalającym lub dobrym stanie technicznym, choć często wąskich; o zdecydowanie złym stanie, wymagających remontu). Sieć dróg powiatowych należy uznać za dobrze rozwiniętą, gdyż obsługują one wszystkie duże miejscowości, zapewniają łatwy dostęp do drogi nr 5 i drogi nr 240; za pomocą tych dróg gmina jest bardzo dobrze połączona z wszystkimi sąsiednimi gminami. Sieć dróg uzupełnia 38 dróg gminnych.

DŁUGOŚĆ DRÓG NA TERENIE GMINY

Kategoria drogi	Długość /km/
Droga wojewódzka	14,0
Drogi powiatowe	66,2
Drogi gminne	80,35
OGÓLEM	160,55

/dane UG w Bukowcu/

DROGI POWIATOWE

Nowy nr	Nazwa drogi	Kilometraż		Długość
1241C	Drzycim – Plewno	4,6	8,0	3,4 km
1233C	Lniano – Bramka	7,0	9,3	2,3 km
1238C	Bramka – Dąbrówka	0,0	4,7	4,7 km
1239C	Budyń – Jarzebień	0,0	2,0	2,0 km
1246C	Plewno - Belno	0,0	3,5	3,5 km
1261C	Krupocin - Bukowiec	0,0	4,7	4,7 km
1263C	Świekatowo – Bukowiec	6,3	10,3	4,0 km
1275C	Bukowiec - Łaszewo	0,0	6,2	6,2 km
1281C	Bukowiec – Gruczno	0,0	7,9	7,9 km
1279C	Bukowiec – Przysiersk	0,0	4,3	4,3 km
1280C	Plewno – Różanna	0,0	7,2	7,2 km
1282C	Stażki - Gruczno	1,2	7,8	6,6 km
1276C	Tuszyny - Korytowo	1,0	4,5	3,5 km
1277C	Polskie Łąki – Pruszcz	0,0	3,0	3,0 km
1262C	Stary Bukowiec – droga 240	0,0	2,9	2,9 km
	RAZEM			66,2 km

DROGI GMINNE

Lp.	Nazwa drogi	Nr drogi
1	Przysiersk –Lubodzież (gm. Lniano)	030901C
2	Przysiersk – Biechowo (gm. Drzycim)	030902C
3	Plewno – Jarzebień	030903C
4	Krupocin – Branica – Szewno (gm. Świekatowo)	030904C
5	Branica – Franciszkowo	030905C
6	Polskie Łąki – Branica	030906C
7	Bukowiec - Bramka	030907C
8	Tuszynki – Szewno (gm. Świekatowo)	030908C
9	Polskie Łąki - Gawroniec	030909C
10	Przysiersk – Drozdowo (gm. Świecie)	030910C
11	Poledno – Drozdowo (gm. Świecie)	030911C
12	Przysiersk - Poledno	030913C
13	Poledno – Dworzysko (gm. Świecie)	030912C
14	Polskie Łąki – Gawroniec - Poledno	030914C
15	Gawroniec – Poledno – Gruczno (gm. Świecie)	030915C
16	Różanna - Poledno	030916C
17	Gawroniec – Polskie Łąki	030917C
18	Różanna – Bagniewo (gm. Pruszcz)	030918C
19	Korytowo – Łaszewo (gm. Pruszcz)	030919C
20	Tuszyny (gm. Świekatowo) - Tuszynki	030920C
21	Bukowiec – Tuszynki – Stażki (gm. Świekatowo)	030921C
22	Różanna – Gołuszyce (gm. Pruszcz)	030922C
23	Gawroniec - Przysiersk	030923C
24	Siemkowo (gm. Lniano) - Kawęcin	030924C
25	Bramka – Kawęcin	030925C
26	Bukowiec – Polskie Łąki	030926C
27	Tuszynki – Polskie Łąki	030927C
28	Tuszynki - Korytowo	030928C
29	Przysiersk – Polski Konopat	030929C
30	Branica - Bukowiec	030930C

31	Krupocin - Branica	030931C
32	Bukowiec (ul. Kościelna)	030932C
33	Bukowiec (ul. Topolowa)	030933C
34	Bukowiec (ul. Młyńska)	030934C
35	Bukowiec (ul. Polna)	030935C
36	Bukowiec (ul. Krótka)	030936C
37	Bukowiec (ul. Leśna)	030937C
38	Bukowiec (ul. Kolejowa)	030938C

Urządzenia komunikacyjne

Z motoryzacją i przede wszystkim z wielkością ruchu występującego na sieci drogowej, związane są urządzenia komunikacyjne obsługujące ten ruch. Są to głównie stacje paliw, parkingi przydrożne oraz obiekty hotelowe, gastronomiczne i handlowe. Zaspokajają one potrzeby kierowców i podróżnych zarówno bezpośrednio związane z samochodem /zaopatrzenie w paliwo, usługi techniczne/, jak i ich potrzeby osobiste /wypoczynek, nocleg, gastronomia/.

Na terenie gminy istnieją 2 stacje paliw: w Bukowcu i we wsi Plewno. Są to obiekty jednofunkcyjne.

Komunikacja pasażerska

Obsługę komunikacyjną ludności gminy zapewniają trzy rodzaje transportu: kolejowy, autobusowo-mikrobusowy i indywidualny – samochodowy. Komunikacja autobusowa /PKS/ zapewnia przewozy przede wszystkim o charakterze lokalnym i regionalnym. Uzupełnieniem tego rodzaju transportu jest komunikacja mikrobusowa. Komunikację kolejową głównie w zakresie przewozów międzyregionalnych zapewnia linia magistralna Tczew – Katowice przebiegająca skrajem gminy.

Obecnie coraz większą rolę w obsłudze komunikacyjnej spełnia transport indywidualny /samochód osobowy/, bardzo dynamicznie rozwijający się szczególnie w ostatnich latach oraz będący jednocześnie dogodnym i uniwersalnym środkiem transportu.

Kolej

Przez gminę przebiegają 2 linie kolejowe:

- zelektryfikowana, dwutorowa linia ze Śląska przez Inowrocław-Bydgoszcz-Tczew do Gdańska i Gdyni, stanowiąca najważniejsze połączenie w komunikacji dalekobieżnej Bydgoszczy z Trójmiastem oraz Śląska, Wrocławia, Łodzi i Poznania z Trójmiastem;

- niezlektrofikowana, jednotorowa linia ze Świecia przez Terespol, Bukowiec, Świątkowo, Pruszcz-Bagienicę, Sośno, Więcbork do Złotowa; na linii tej w połowie lat 90-tych zawieszono przewozy pasażerskie i nie należy spodziewać się przywrócenia połączeń.

Lotnisko

Gmina znajduje się w zasięgu obsługi lotniska komunikacyjnego w Bydgoszczy przyjmując, że zasięg do korzystania z jego usług przewozowych wynosi 100 km. Port lotniczy w stosunku do gminy jest korzystnie położony pod względem dostępności drogowej i kolejowej oraz posiada nowoczesne techniczno-nawigacyjne wyposażenie do obsługi ruchu pasażerskiego.

12.2. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Bukowiec charakteryzuje się bardzo dobrze rozwiniętą siecią wodociągową. W latach 90-tych zakończono proces wodociągowania gminy – w okresie 1991-98 liczba przyłączy zwiększyła się prawie 2-krotnie, a począwszy od 1995 roku praktycznie wszyscy mieszkańcy mają możliwość korzystania z sieci. Pojedyncze gospodarstwa nadal korzystają z własnych ujęć. Zaopatrzenie w wodę odbywa się na bazie dwóch ujęć – w miejscowościach Bukowiec i Korytowo, które obecnie całkowicie zaspokajają potrzeby mieszkańców oraz firm działających na terenie gminy. Długość sieci wynosi obecnie 152,6 km. W związku z tak dobrym stanem rozwoju sieci wodociągowej, plany dalszego rozwoju dotyczą głównie jej modernizacji (rozbudowa sieci będzie zależna od rozwoju budownictwa mieszkaniowego). Planuje się także rozwój sieci w obszarach atrakcyjnych turystycznie (pod lokalizację ogrodów działkowych), przede wszystkim w Branicy.

Stan rozwoju sieci kanalizacyjnej jest nieadekwatny do rozwoju sieci wodociągowej. Obecnie do sieci kanalizacyjnej podłączone są zabudowania w miejscowościach: Bukowiec, Przysiersk, Gawroniec, Poledno, Kawęcin i Budyń, zamieszkiwanych łącznie przez nieco ponad 60% ogółu mieszkańców gminy (51,5 km). Obecnie działa w gminie 8 przyzagrodowych oczyszczalni ścieków. Gmina posiada plany rozwoju sieci tłoczno-grawitacyjnej obejmującej wszystkie miejscowości.

Gmina nie posiada oczyszczalni ścieków – system kanalizacyjny jest podłączony do oczyszczalni w gminie Świecie (firmy MONDII Packaging Paper); rozwijana w

przyszłości sieć obejmująca pozostałe miejscowości, także będzie podłączona do tej oczyszczalni.

Zwiększenie skuteczności ochrony jakości wód podziemnych ma na celu zmniejszenie przenikania zanieczyszczeń z powierzchni ziemi do warstw wodonośnych. Duże znaczenie będzie mieć zapewnienie właściwej ochrony wód w strefach szczególnie wrażliwych, a więc tam gdzie podatność na ich zanieczyszczenie jest największa. Do osiągnięcia tego celu konieczne jest uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wszelkich informacji bieżących oraz prognoz dotyczących oddziaływania na środowisko wodne projektowanej zabudowy i wszelkich obiektów, a także obszarów funkcjonalnych na terenie powiatu. Sporządzenie na ich podstawie projektów stref ochronnych, a następnie odpowiednie ich wdrożenie da możliwość sprawowania dostatecznej kontroli nad procesami migracji zanieczyszczeń i tym samym ograniczy degradację wód. Głównymi czynnikami, które powinny być brane pod uwagę są parametry hydrogeologiczne, takie jak, głębokość występowania zwierciadła wód podziemnych, litologia i zdolności filtracyjne warstwy wodonośnej, rodzaj i miąższość warstwy glebowej, topografia, a także dane na temat istniejących już obiektów mogących zagrażających jakości wód (magazyny substancji niebezpiecznych i trasy ich przewozu, składowiska odpadów, stacje paliw) oraz urządzeń lub miejsc związanych z pozyskiwaniem wody (ujęcia), a także zbiorników i cieków powierzchniowych.

Istotnym źródłem zanieczyszczenia zwłaszcza wód podziemnych są spływy obszarowe oraz przedostawanie się zanieczyszczeń z nieszczelnych szamb, ścieki przedostające się z nieszczelnej kanalizacji, bądź zanieczyszczenia migrujące ze składowisk odpadów komunalnych i przemysłowych oraz jako skutki zdarzeń awaryjnych.

Ograniczanie zanieczyszczeń z tytułu spływów powierzchniowych będzie realizowane poprzez systematyczne wdrażanie zasad prowadzenia gospodarki rolnej zgodnych z założeniami ochrony środowiska. Silnym oparciem dla tego typu działań jest odpowiednia edukacja i promocja w zakresie ekologicznych praktyk rolniczych. Przy nowych inwestycjach związanych z rozbudową i modernizacją sieci komunikacyjnej powstawać będą systemy podczyszczania w postaci rowów i separatorów na substancje ropopochodne.

Jakość wód powierzchniowych w gminie Bukowiec jest wypadkową oddziaływania zarówno źródeł lokalnych, jak i zewnętrznych, z poza granic gminy i powiatu. Szczególną rolę odgrywają tu punktowe zrzuty zanieczyszczeń. Wśród nich największe znaczenie mają zrzuty ścieków (bytowo gospodarczych i przemysłowych) nieoczyszczonych lub oczyszczonych niedostatecznie. Mówiąc o jakości użytkowej wód powierzchniowych należy mieć na uwadze wykorzystywanie ich do celów rekreacyjnych i bytowania ryb.

W swym obecnym stanie, dla zapewnienia odpowiedniej jakości użytkowej wód, uporządkowanie gospodarki ściekowej w gminie Bukowiec oraz we wszystkich gminach sąsiednich, wymaga szeregu inwestycji, za które odpowiedzialne są poszczególne gminy.

Porządkowanie gospodarki ściekowej realizowane było zgodnie ze wskazaniem zawartymi w dokumencie „Program ochrony środowiska obszaru zlewni rzeki Wdy” (na lata 2002-2005), który ujmował zadania zdefiniowane w „Programie porządkowania gospodarki ściekowej i odpadowej w rejonie projektowanego rezerwatu biosfery Bory Tucholskie”, część 2 – Gospodarka ściekowa.

Obecnie Gmina Bukowiec nie jest członkiem Związku Gmin Zlewni Wdy a gospodarkę ściekową realizuje w oparciu o program Ochrony Środowiska Gminy Bukowiec i Plan Gospodarki Odpadami Gminy Bukowiec. Uporządkowanie gospodarki ściekowej przyczyni się nie tylko do poprawy jakości wód powierzchniowych (w tym jezior), których stan decyduje o walorach krajobrazowych, rekreacyjnych, a także warunkuje bytowanie i rozwój wielu gatunków roślin i zwierząt, ale także zapobiegnie zanieczyszczeniu wód podziemnych, a w perspektywie długoterminowej - do poprawy ich jakości.

12.3. Kanalizacja

Kanalizowanie gminy Bukowiec rozpoczęto w roku 1997 realizując (wspólnie z gminą Świecie), budowę kolektora sanitarnego z Bukowca do oczyszczalni w Świeciu o ogólnej długości 12 650 m, w tym na terenie gminy Bukowiec 6 113 m wraz z wybudowanymi trzema przepompowniami, w tym dwie zlokalizowane w gminie Bukowiec we wsiach Bukowiec i Przysiersk.

Rozbudowa sieci w kolejnych latach:

- 1998 r - Przysiersk - budowa kanalizacji grawitacyjnej i ciśnieniowej o ogólnej długości 6 047 m wraz wybudowaniem jednej przepompowni;
- 1999 – 2001 r. – Bukowiec - budowa kanalizacji sanitarno – ciśnieniowej na ogólnej długości 18 212 m oraz 5 szt. przepompowni;
- 2002 r. - wybudowano dwa kolektory sanitarne oraz cztery przepompownie tj. Bukowiec – Gawroniec - Poledno, długość kanalizacji ciśnieniowej 5 713 m plus dwie przepompownie oraz Przysiersk – Budyń – Kawęcin, długość kanalizacji grawitacyjno- ciśnieniowej wynosi 6 649 m plus dwie przepompownie;
- 2003 r. budowa kanalizacji ciśnieniowo- grawitacyjnej Gawroniec – Różanna, na długości 3 640 m plus dwie przepompownie;
- 2004 r. - rozbudowa sieci kanalizacyjnej we wsi Poledno na długości 1251 m oraz we wsi Kawęcin na długości 495 m
- 2006 r. – budowa kanalizacji grawitacyjnej we wsi Plewno na długości 420 m oraz trzy przepompownie przydomowe;
- 2009 r. - budowa sieci grawitacyjnej we wsi Branica na długości około 500 m – sieć nie eksploatowana.

Ogólnie na terenie gminy Bukowiec czynnej jest 41,83 km sieci kanalizacyjnej grawitacyjnej i ciśnieniowej, 6,71km przyłączy kanalizacyjnych, 14 szt. przepompowni

12.4. Melioracje

Na obszarze gminy Bukowiec występują śródlądowe wody powierzchniowe, stanowiące własność publiczną, zaliczone do wód istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa, w stosunku do których wykonywanie uprawnień Skarbu Państwa z powierzenia wykonuje Marszałek Województwa są to: Struga Dworzysko – 9,3 km, Struga Wyrwa – 20,0 km i Struga Kotomierzycza – 2,4 km. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić lokalizację tych wód oraz zapewnić możliwość swobodnego dostępu do nich administratorowi w celu wykonania zabiegów eksploatacyjno-konserwacyjnych oraz ewentualnych działań inwestycyjnych. Część obszaru gminy Bukowiec, użytkowana rolniczo, wyposażona jest w urządzenia melioracji wodnych szczegółowych, i tak:

- obszar zmeliorowany ogółem – 2659 ha, w tym:

- grunty orne – 2363 ha,
  - użytki zielone – 296 ha,
  - powierzchnia zdrenowana gruntów ornych – 2171 ha,
  - powierzchnia zdrenowana użytków zielonych – 13 ha,
- długość rowów szczegółowych – 75 km.

Występowanie tych urządzeń należy uwzględnić w planowaniu nowej infrastruktury technicznej gminy.

12.5 Elektroenergetyka

Źródłem zasilania gminy w energię elektryczną jest główny punkt zasilania 110/15 kV, zlokalizowany w Świeciu Przechowie oraz rozdzielnia sieciowa zlokalizowana w Gródku. GPZ w Świeciu wyposażony jest w dwa transformatory o mocy 2x16 MVA każdy. W kierunku gminy Bukowiec, ze stacji elektroenergetycznej 110/15 kV zlokalizowanej w Świeciu wyprowadzone zostały dwie linie napowietrzne średniego napięcia, natomiast z rozdzielni w Gródku jedna linia napowietrzna średniego napięcia. Z linii tych zasilane są wszystkie stacje transformatorowe, zlokalizowane na terenie gminy. Przez teren gminy przebiegają następujące linie najwyższych i wysokich napięć:

- linia NN – 220 kV relacji Pątnów – Bydgoszcz- Gdańsk, linia ta przebiega skrajem obszaru gminy w jej południowo-wschodniej części,
- linia WN – 110 kV relacji elektrownia wodna Żur – GPZ Kątomierz, linia przebiega na osi północ – południe w jej wschodniej części,
- linia WN – 110 kV jako odgałęzienie od w/w linii, zasilająca stację elektroenergetyczną w Świeciu Przechowie,
- linia WN – 110 kV przebiegająca skrajem obszaru gminy w jej południowo-wschodniej części, relacji Bydgoszcz Jasiniec, Przechowo – Chełmno.

Długość wszystkich linii najwyższych i wysokich napięć przebiegających przez teren gminy wynosi ok. 15 kilometrów. Linie te przewidziane są do adaptacji.

Linie główne średniego napięcia wyprowadzone z głównych punktów zasilania wykonane zostały przewodami stalowo-aluminiowymi. Sieć rozdzielcza średniego napięcia wykonana została głównie jako sieć napowietrzna oraz krótkie odcinki

zasilające stacje transformatorowe parterowe siecią kablową. Budowa każdej nowej stacji transformatorowej spowoduje rozbudowę sieci średniego napięcia.

Ogółem na terenie gminy zlokalizowano ok. 90 stacji transformatorowych. Z uwagi na zbyt długie w niektórych przypadkach obwody niskiego napięcia, jak również i na przestrzały typ stacji konieczne jest sukcesywne dogęszczanie stacji oraz wymiana na nowy typ urządzeń. Również dla każdej nowej większej inwestycji, lokalizowanej na terenie gminy, konieczna jest budowa urządzeń elektroenergetycznych zgodnie z warunkami technicznymi wydanymi przez gestora sieci.

Przez teren gminy Bukowiec projektowany jest przebieg dwutorowej linii 110 kV jako wcięcie w linię relacji Świecie – Kotomierz wraz z budową stacji transformatorowej 110/15kV Świekatowo.

12.6. Gazownictwo

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego brak jest źródeł wydobycia gazu ziemnego. Województwo uzależnione jest od dostaw gazu z systemu krajowego.

Przez teren gminy, w środkowej części przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 150 relacji Świecie – Tuchola – Chojnice – Sępólno. W stanie istniejącym żadna miejscowość położona na terenie gminy nie jest zgazyfikowana przewodowo. Na potrzeby gospodarstw domowych gaz propan – butan dostarczany jest w butlach. Długość gazociągu na terenie gminy wynosi ok. 14,1 km. Od gazociągu tego projektowane są dwa odgałęzienia siecią DN 100 mm w kierunku gmin Lniano, Drzycim oraz Osie. Gazociągi wysokiego ciśnienia wprowadzają duże ograniczenia dostępności terenów położonych w pobliżu przebiegu gazociągu.

Przy lokalizacji inwestycji należy zachować odległości podstawowe gazociągów od obiektów terenowych zgodnie z Rozporządzeniem ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1995 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. Nr 139, poz. 686 zał. nr 2). Ponadto projektowane inwestycje i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w pobliżu gazociągu wysokiego ciśnienia należy uzgadniać z użytkownikiem gazociągów tj. Operatorem Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Gdańsku.

12.7. Ciepłownictwo

Na obszarze objętym opracowaniem, brak jest systemów zaopatrzenia gminy w energię ciepłą. Budynki wielorodzinne, jednorodzinne oraz zabudowa zagrodowa ogrzewane są głównie z indywidualnych źródeł ciepła, opalanych węglem kamiennych, miałem. Tylko niewielki procent obiektów stosuje jako media paliwa ekologiczne takie jak olej opałowy czy gaz.

Również obiekty użyteczności publicznej – szkoły, urząd, ośrodek zdrowia posiadają indywidualne żądła zasilania w energię ciepłą.

12.8. Telekomunikacja

Gmina charakteryzuje się bardzo wysokim stopniem telefonizacji. Celem zwiększenia ilości abonentów na terenie gminy jest jedynie budowa i rozbudowa sieci zwłaszcza kabli światłowodowych, pokrywających obszar całej gminy oraz dalsze unowocześnianie urządzeń telekomunikacyjnych. Wysoki wskaźnik telefonizacji ma wpływ nie tylko na poprawę warunków życia mieszkańców, ale jest również postrzegany jako element konkurencyjności inwestycyjnej i warunek wdrażania nowych technologii między innymi rozwoju internetu i usług towarzyszących. Wskaźnik ten ma więc ważne znaczenie marketingowe i powinien być wykorzystywany w działalności promocyjnej gminy.

12.9. Gospodarka odpadami /na podstawie Planu Gospodarki Odpadami Gminy Bukowiec – uchwalonego uchwałą nr XXI/115/08 Rady Gminy Bukowiec z dnia 27 października 2008 r./

Na terenie Gminy Bukowiec brak jest instalacji do odzysku odpadów. Gmina Bukowiec posiada na swoim terenie czynne składowisko odpadów (gminne składowisko w m. Tuszynki), gdzie kierowane są odpady komunalne z terenu gminy.

W gminie Bukowiec funkcjonuje system usuwania odpadów oparty o regularną usługę zbierania odpadów przy użyciu znormalizowanego sprzętu. Według informacji z UG na terenie gminy Bukowiec 70% właścicieli nieruchomości usuwa odpady zgodnie z przepisami prawa.

Przedsiębiorcy, posiadający zezwolenia udzielane im przez Wójta, podpisują z mieszkańcami umowy, dostarczają im pojemniki i w regularnych odstępach czasu opróżniają je. Zazwyczaj są to odpady niesegregowane.

Podstawowym i jedynym sposobem unieszkodliwiania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (komunalnych) na terenie gminy Bukowiec jest ich deponowanie na składowisku w Tuszyńkach oraz Sulnówku (gmina Świecie).

Wywóz odpadów na wysypisko realizowany jest samochodami przystosowanymi do transportu tego rodzaju materiałów.

Na terenie gminy funkcjonuje system segregacji odpadów, zbierane są w ten sposób szkło, makulatura i tworzywa sztuczne.

Na terenie gminy funkcjonuje stacjonarny system selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych (głównie baterii) wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych. Wydzielone pojemniki na gminnym składowisku odpadów komunalnych w Tuszyńkach.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U.2007 nr. 39 poz. 251 z późn. zm.), wprowadziła obowiązek przygotowywania planów gospodarki odpadami, które podlegają aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata.

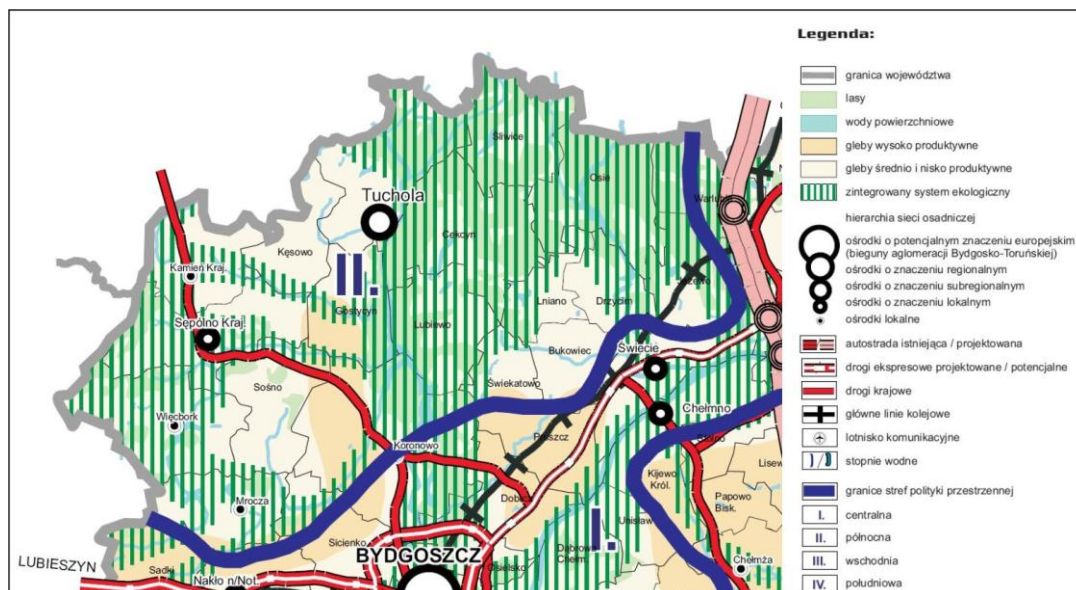
Jako iż, odpady z gminy Bukowiec mają docelowo trafiać do Zakładu Sulnówko (w ramach Międzygminnego Kompleksu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych - MKUOK) umiejscowionego na terenie gminy Świecie, należy przyjąć iż będzie on musiała ściśle współpracować z ww. gminą w zakresie wspólnej „systemowej” gospodarki odpadami komunalnymi.

13. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

13.1. Główne ponadlokalne uwarunkowania rozwoju gminy z zakresu zagadnień społecznych i gospodarczych wynikające z opracowań regionalnych województwa Kujawsko – Pomorskiego

Uwarunkowania zewnętrzne wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego zatwierdzonego Uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r.

Zgodnie z polityką przestrzenną województwa kujawsko-pomorskiego, określoną w w/w planie gmina Bukowiec należy do północnej strefy zagospodarowania przestrzennego, która obejmuje obszar 3166,08 km². Użytki rolne zajmują tu 53,1%, a lasy 37,4% powierzchni strefy. Obszar ten zamieszkuje ok. 7,5% ogółu ludności województwa kujawsko-pomorskiego.

Ryc. 8 Strefy polityki przestrzennej - plan województwa kujawsko-pomorskiego

Według planu nadrzędnym celem zagospodarowania województwa kujawsko-pomorskiego jest zbudowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych podnoszących konkurencyjność regionu i jakość życia jego mieszkańców. Plan zakłada przede wszystkim zwiększenie koncentracji potencjału ludzkiego i gospodarczego, wzrost atrakcyjności warunków życia i inwestowania oraz zwiększenie dostępności komunikacyjnej województwa. Realizacja polityki przestrzennej strefy północnej jest ukierunkowana na rozwój gospodarki leśnej i użytkowanie rekreacyjne, nie zakłada koncentracji procesów urbanizacyjnych i ze szczególnym uwzględnieniem poprawy dostępności infrastruktury, komunikacji, jakości środowiska przyrodniczego oraz uporządkowania zagospodarowania turystycznego.

13.2 Ponadlokalne cele publiczne

wypis z Planu Zagospodarowania Przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego (uchwalonego uchwałą nr XI/135/03 Sejmiku Samorządowego Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r.)

Zadania publiczne o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie komunikacji:

- a) Modernizacja linii kolejowej nr 131 (zadanie nr 19)
- b) Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 240 (zadanie nr 76)

Zadania publiczne o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie infrastruktury technicznej:

- a) Budowa stacji transformatorowej 110/15Kv Świekatowo wraz z dwutorową linią 110 kV jako wcięcie w linię relacji Świecie – Kotomierz (zadanie nr 164),

Zadania publiczne o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie środowiska przyrodniczego i kulturowego:

- a) ochrona gruntów rolnych o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze (zadanie nr 2),
- b) zachowanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość między obszarami prawnie chronionymi, w tym w dolinie Wisły i w dolinie Noteci.

Ponadto Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa zakłada opracowanie programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla obszaru woj. kuj. – pom., realizację programu zwiększenie lesistości i zadrzewień woj. kuj. – pom. w latach 2001-2020, Likwidację składowisk odpadów stwarzających zagrożenia dla środowiska i rekultywacja nieczynnych składowisk odpadów.

13. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej

Teren gminy Bukowiec położony jest poza obszarami szczególnie narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi.